

T. C.
KARACADAĞ KALKINMA AJANSI
Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi

ŞANLIURFA YATIRIM DESTEK VE TANITIM STRATEJİ BELGESİ 2017-2023

ŞANLIURFA
01.01.2017

İçindekiler

1 ANA METİN.....	1
1.1 MEVCUT DURUM.....	1
1.1.1 İstihdamda Mevcut Durum	1
1.1.2 Sanayi Sektörü Mevcut Durumu.....	3
Kaynak: Bilim Teknoloji ve Sanayi İl Müdürlüğü, 2016	6
1.1.3 Şanlıurfa'nın Hizmetler Sektörü Mevcut Durumu.....	7
1.1.4 Şanlıurfa'nın Tarım ve Hayvancılık Sektörü Mevcut Durumu	9
1.1.5 Şanlıurfa'da Teşvikli Yatırımların Mevcut Durumu	9
1.1.6 Cazibe Merkezleri Programı	14
1.1.7 Şanlıurfa'nın İhracattaki Mevcut Durumu	15
1.1.8 Şanlıurfa'nın Ar-ge ve İnovasyon Altyapısı	16
1.1.9 Şanlıurfa'nın Rekabet Gücü ve Gelişme Potansiyeli Yüksek Sektörleri..	18
Kaynak: Ekonomi Bakanlığı 2016 Temmuz Verileri.....	21
1.2 SORUN ALANLARI	25
1.2.1 Hali Hazırda Yaşanan Sorunlar.....	25
1.2.2 Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler)	29
1.3 HEDEFLER	29
1.3.1 Açıklamalar	29
1.3.2 Tablolar	30
2 2017 YILI EYLEM PLANI.....	33
2.1 Açıklamalar.....	33
2.2 Tablolar	33
2.2.1 Yatırım Destek 2017 Yılı Eylem Planı	33
2.2.1 Yatırım Tanıtımı 2017 Yılı Eylem Planı.....	36
2.2.2 Yatırım Ortamının İyileştirilmesi 2017 Yılı Eylem Planı.....	40

TABLolar

Tablo 1 TRC2 Bölgesi (Diyarbakır, Şanlıurfa) Temel İşgücü Göstergeleri, 2014-2015	
Tablo 2 İstihdamın Sektörel Dağılımı (%), 2014-2015	1
Tablo 3 TRC2 Bölgesi Kayıtdışı İstihdam Göstergeleri (%), 2008-2015	2
Tablo 4 Cinsiyet Bazında İşgücüne Katılım Oranı (%), 2014-2015.....	2
Tablo 5 Şanlıurfa'daki Küçük Sanayi Siteleri	6
Tablo 6 Şanlıurfa'daki Turizm İstatistikleri	7
Tablo 7 2014 Yılı Sağlık İstatistikleri	8
Tablo 8 Genel Ortaöğretim Göstergeleri, 2014-2015	8
Tablo 9 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Göstergeleri, 2014-2015	8
Tablo 10 Yıllara Göre Şanlıurfa'da Yatırım Teşvik Belgeleri.....	10
Tablo 11 Mevcut Teşvik Sistemi ile Eski Dönemlerin Karşılaştırılması	10
Tablo 12 Şanlıurfa'daki Teşvik Belgelerinin Türkiye ile Karşılaştırılması	11
Tablo 13 Şanlıurfa'nın Teşvikli Yatırımlarda Türkiye'deki Durumu	11
Tablo 14 2012-2016 Eylül Mevcut Teşvik Sistemi 6. Bölge İlleri.....	12
Tablo 15 Teşvikli Yatırımların Sermaye Türü Şanlıurfa, 2007-2016	13
Tablo 16 Teşvikli Yatırımlarda Yatırım Türü, 2007-2016.....	13
Tablo 17 En Çok İhracat Yapılan 10 Ülke, 2015 (Bin Dolar).....	15
Tablo 18 Yıllar İtibari ile Şanlıurfa'dan Yapılan Başvuru Sayıları.....	16
Tablo 19 Yükseköğretim Kurumlarında Okuyan Öğrenci Sayıları, 2015-2016.....	17
Tablo 20 Yıllara ve Ünvanlara Göre Yükseköğretim Personel Durumu, 2015-2016 ..	17
Tablo 21 Şanlıurfa Sanayisinin Sektörel Dağılımı	18
Tablo 22 Bölgesel Rekabet Edebilirliğin Geliştirilmesi Projesi Kapsamında TRC2 Bölgesinde öne çıkan sektörler	20
Tablo 23 Yatırımların Sektörel Dağılımı, 2009-2016	21
Tablo 24 2009-2012, 2013-2016 Alt Sektör Değişim Oranı Şanlıurfa- Türkiye Karşılaştırması	21
Tablo 25 2009-2016 Yılları Arası Şanlıurfa'da İhracatta Öne Çıkan İlk 10 Sektör.....	22
Tablo 26 2013-2016 ile 2009-2012 Yılları Arası Sektörel İhracat Rakamları Kıyaslaması.....	23
Tablo 27 Strateji Döneminde Odaklanacak Sektörler	24
Tablo 28 Şanlıurfa'da Yatırım Destek Faaliyetleri ile İlgili Sorunlar	28
Tablo 29 Şanlıurfa'da Tanıtım Faaliyetleri ile İlgili Sorunlar.....	28
Tablo 30 Şanlıurfa'da Yatırım Ortamı İle İlgili Sorunlar.....	28

Tablo 31 Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler).....	29
Tablo 32 Yatırım Destek ile İlgili Hedefler.....	30
Tablo 33 Yatırım Tanıtımı ile İlgili Hedefler.....	30
Tablo 34 Yatırım Ortamının İyileştirilmesi İle İlgili Hedefler.....	31

GRAFİKLER

Grafik 1 Yıllar İtibari ile Kurulan Firma Sayısı	3
Grafik 2 İhracat (Dolar), 2002-2015.....	15
Grafik 3 Şanlıurfa İmalat Sanayinde Uzmanlaşmış, Yükselen ve Durgunlaşan Sektörler.....	19
Grafik 4 Şanlıurfa’da Yatırım Ortamına İlişkin Yeterlilik Durumu.....	26
Grafik 5 Şanlıurfa’da Yatırımın Önündeki Engeller	27

1 ANA METİN

1.1 MEVCUT DURUM

1.1.1 İstihdamda Mevcut Durum

1.1.1.1 İşgücü İstatistikleri

TRC2 Bölgesi 2015 yılı işgücü istatistikleri incelendiğinde, işgücüne katılma oranı, istihdam oranı, işsizlik oranı ve tarım dışı **işsizlik oranı** verilerinin Türkiye ortalamasına kıyasen **düşük** seviyelerde olduğu görülmektedir.

Tablo 1 TRC2 Bölgesi (Diyarbakır, Şanlıurfa) Temel İşgücü Göstergeleri, 2014-2015

	2014		2015	
	TRC2	Türkiye	TRC2	Türkiye
İşgücüne Katılma Oranı %	42,3	55,1	43,7	56,1
İşsizlik Oranı %	17,4	10,1	17,5	10,5
İstihdam Oranı %	35	49,5	36,1	50,2

Kaynak: TÜİK, 2015

1.1.1.2 İstihdamın Sektörel Dağılımı

TRC2 Bölgesinde istihdam edilenlerin sektörel dağılımına bakıldığında, yıllar itibariyle tarım sektöründe istihdam oranında azalma gerçekleşirken diğer sektörlerde artış gerçekleştiği gözlemlenmektedir.

Tablo 2 İstihdamın Sektörel Dağılımı (%), 2014-2015

		2014	2015
TRC2 Bölgesi	Tarım	39,0	36,0
	Sanayi	19,9	19,9
	Hizmetler	41,1	44,1
Türkiye	Tarım	21,1	20,6
	Sanayi	27,9	27,2
	Hizmetler	51,0	52,2

Kaynak: TÜİK, 2015

Yıllar itibariyle TRC2 Bölgesinde tarımdan kopan işgücünün büyük oranda hizmetlere kaydığı görülmektedir.

1.1.1.3 Kayıtdışı İstihdam

Türkiye’de ve TRC2 Bölgesinde kayıt dışı istihdam yıllar itibariyle düşme eğiliminde olmasına rağmen TRC2 Bölgesi kayıt dışı istihdam oranları Türkiye ortalamasının oldukça üstündedir. 2004 yılında toplam istihdamın % 80’i kayıt dışı iken, 2015 yılında bu oran

%65'lere kadar gerilemiştir. Tarım sektöründe istihdamın azalması, kayıt dışılığın da azalmasını olumlu yönde etkilemiştir.

Tablo 3 TRC2 Bölgesi Kayıtdışı İstihdam Göstergeleri (%), 2008-2015

	TRC2 Bölgesi Oranı	Türkiye Oranı
2008	76,7	43,5
2009	67,92	43,84
2010	63,59	43,25
2011	60,69	42,05
2012	63,27	39,02
2013	61,60	36,75
2014	67,67	34,97
2015	65,05	33,57

Kaynak: TÜİK, 2015

1.1.1.4 İşsizliğin Cinsiyet Bazında Dağılımı

TRC2 Bölgesinde 2015 yılı cinsiyet bazında işgücüne katılım oranını incelendiğinde **Kadınların** iş hayatına **katılma oranının** Türkiye ortalamasının **gerisinde** olduğu görülmektedir.

Tablo 4 Cinsiyet Bazında İşgücüne Katılım Oranı (%), 2014-2015

		2014	2015
TRC2 Bölgesi	Erkek	68,9	68,6
	Kadın	17,5	20,2
Türkiye	Erkek	71,3	71,6
	Kadın	30,3	31,5

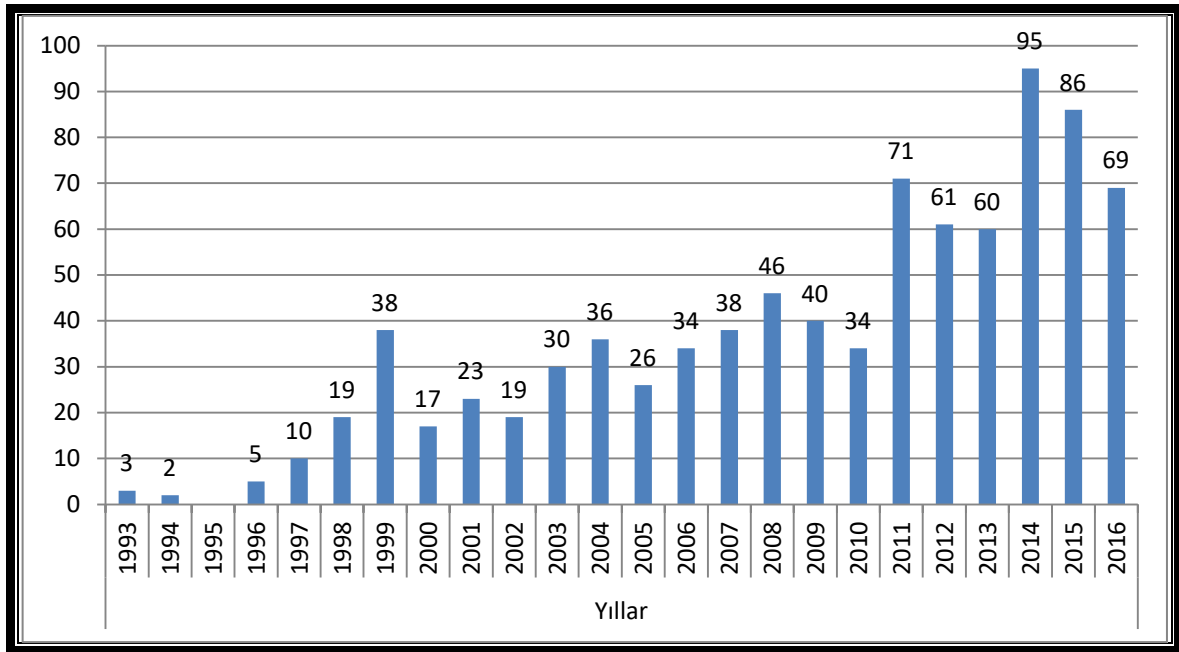
Kaynak: TÜİK, 2015

Görüldüğü üzere hızla artan genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Şanlıurfa'da işsizlik önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Suriye krizi nedeni ile 500 bin Suriyeliyi misafir eden Şanlıurfa'da kayıt dışılık da önümüzdeki dönemin en önemli sorunları arasında yerini alacaktır. Bu nedenle **yatırım ortamını iyileştirecek** projeler ile Teşvik Sistemi ve Cazibe Merkezi Programını iyi değerlendirerek başta emek yoğun sektörler olmak üzere **istihdama sağlayacak yeni yatırımları** ilimize kazandırılmaya çalışılacaktır.

1.1.2 Sanayi Sektörü Mevcut Durumu

Türkiye'nin en önemli tarım şehirlerinden biri olan Şanlıurfa GAP Projesinin hayata geçmesi ile tarımsal üretimde büyük bir gelişim kaydetmeye başlamıştır. Bu gelişim ile birlikte 90'lı yıllarda kurulan Organize Sanayi Bölgesi ile sanayileşme süreci başlamıştır. Tarıma dayalı sanayi kuruluşları başta olmak üzere tesis sayısı yıllar içerisinde artış göstermiştir. Özellikle son yıllarda uygulanmakta olan etkin teşvik sistemleri halihazırda bünyesinde büyük potansiyeller barındıran Şanlıurfa'yı yatırımlar için oldukça cazip kılmış ve dışarıdan gelen sanayi yatırımlarını hızlandırmıştır.

Grafik 1 Yıllar İtibari ile Kurulan Firma Sayısı

Kaynak: Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası, 2016

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Şanlıurfa sanayisi hem dışarıdan gelen yatırımlar hem de yerel müteşebbislerin sanayiye yönelmeleri ile son yıllarda hızlı bir artış performansı göstermiştir. Şanlıurfa'nın mevcut potansiyelleri düşünüldüğünde bu gelişimin yeterli olmadığı açıktır.

1.1.2.1 Organize Sanayi Bölgeleri

Sanayinin gelişiminde lokomotif görevi gören Organize Sanayi Bölgelerinin ilimizdeki başlangıcı 1990 yılında Şanlıurfa OSB kuruluş çalışmaları ile başlamıştır. Şanlıurfa'da Sanayinin gelişimine baktığımızda ilk Organize Sanayi Bölgesinin kuruluşundan bugüne kadarki gelişimle bir paralellik olduğunu net bir biçimde görmekteyiz. Özellikle imalat sanayindeki yatırımcılara altyapısı hazır yatırım yeri sunması ve tüm izin-ruhsat süreçlerinin OSB'de yürütülmesi nedeni ile oldukça önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Ancak altyapı çalışmaları konusunda sorunlar mevcuttur ve Strateji döneminde bu sorunların giderilmesi noktasında çalışmalar yürütülmelidir.

1.1.2.1.1 Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi

Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi şehir merkezinden 17 km mesafede kurulmuş, 1. kısım ile yine aynı mesafede kurulan 2. Kısım ve 3. Kısımdan oluşmaktadır. 1. Kısım Müteşebbis Heyeti; ülkemiz sanayisinin güçlenmesi ve kalkınması noktasında, gerek ilimize gerekse bölgemize katkıda bulunmak amacıyla 05.12.1989 tarihinde kurulmuş ve 05.01.1991 tarihinde çalışmalara başlayarak bölgemizin temellerini atmıştır.

1991 yılın 460 hektar olan sanayi alanımız bugün itibariyle 1.713 hektara ulaşmıştır. Toplamda 537 tahsis edilebilecek parselde sahip olan OSB’de 414 parsel tahsis edilmiş olup 250 civarında firma 1. ve 2. Kısım OSB’de üretim yapmakta ve yaklaşık 13000 kişi istihdam edilmektedir. Halihazırda Ülkemiz genelinde faaliyet gösteren OSB’ler içerisinde 5 yıllık zaman zarfında en hızlı gelişen OSB olarak adından söz ettirmiştir ve sanayi alanı büyüklüğü bakımından ilk 10 OSB içerisinde girmiş bulunmaktadır. Yatırımcıların ihtiyaçları doğrultusunda yer, elektrik, su, arıtma vb altyapı hizmetlerini sunmakta olan Şanlıurfa OSB bu alan büyüklüğü ile Şanlıurfa’nın istihdamına, üretimine ve ihracatına büyük katkılar sunmaktadır.

Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi 1. Kısım

Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi’nin ilk kurulan kısmı olup, 378 Ha alanda kurulmuştur. 271 parselden oluşan 1. kısımda tüm parseller tahsis edilmiştir. Altyapı çalışmaları %100 oranında tamamlanmıştır.

Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi 2. Kısım

Şanlıurfa organize sanayi bölgesi 2. kısım 800 hektar alandan oluşmakta olup, ilk 96 ha kısmı Avrupa Birliği hibe desteği ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız eş finansmanı ile hayata geçirilmiştir.

Kalan kısımlar içinde Bakanlığımız 26 Kasım 2013 tarihinde altyapı ihalesini gerçekleştirmiştir. Ancak altyapı çalışmaları 2014 tarihinin Mart-Nisan ayları içerisinde başlatılabilmştir. Mevcut durumda altyapı işlerinin yaklaşık %45’lik kısmı tamamlanmıştır. 2. Kısım ise 225 parsel olup, 78 firma üretimde, 43 firma inşaatta, 54 firma da proje aşamasındadır.

Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi 3. Kısım

Yaklaşık 532 Ha ve 210 parsel’e sahip Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi 3. Kısım (Tevsi alan) batı ve doğu olmak üzere 2 kısımdan oluşmaktadır. Batı kısmı ile ilgili Proje Çalışmaları ihale aşamasına getirilmiş olup, Cazibe Merkezi Programı kapsamında yeni gelecek olan firmalara yer tahsisinde bulunulması adına altyapı ihalesi süreçlerinin hızla başlatılması konusunda Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile çalışmalar sürdürülmektedir.

1.1.2.1.2 Viranşehir Organize Sanayi Bölgesi

Büyükölük olarak 183 ha olan Viranşehir Organize Sanayi Bölgesi 2 etaptan oluşmaktadır. 1. etapta yer alan 45 Parselin tamamı tahsis edilmiş olup, 35 firma üretim

aşamasında 10 firma da inşaat-proje aşamasındadır. Mevcutta 200 kişi civarında istihdam sağlayan Viranşehir OSB kurulduğu günden bu yana Şanlıurfa'daki OSB'lerin doluluk oranı nedeni ile bir türlü yatırım programına alınmadığından ilk etap altyapı çalışmaları OSB'nin kendi imkânları ve Karacadağ Kalkınma Ajansı altyapı hibe programları kapsamında desteklenen projeler ile tamamlanmıştır. 87 parselden oluşacak olan 2 Etapın parselasyon işlemleri devam etmektedir. 2. Etap altyapı çalışmaları ile ilgili Viranşehir OSB'nin Kalkınma Bakanlığı tarafından **Yatırım Programına** alınması konusunda girişimler devam etmektedir.

1.1.2.1.3 Siverek Organize Sanayi Bölgesi

Büyükölük olarak 100 ha olarak Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 12.05.2016 tarihinde yer seçimi yapılan Siverek OSB'nin Bakanlık tarafından kuruluş süreçleri tamamlanmak üzere dir.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 07.09.2016 tarih ve 3992 sayılı yazılarında 320 sicil numarası ile Tüzel kişilik kazanmış olup altyapı ihalesi yapılabilir seviyeye gelmiştir. Bu kapsamda Siverek OSB'nin **Yatırım Programına** alınması ve Altyapı Projeleri ve fiziki altyapılar ile ilgili ihale süreçlerine bir an önce başlanması bölgeye yapılması düşünülen yatırımların önünü açacaktır.

1.1.2.1.4 Birecik Organize Sanayi Bölgesi

116 ha ve 42 parselden oluşan Birecik Organize Sanayi Bölgesi yatırım programı kapsamında olup Bakanlık tarafından onaylanan projelerin en kısa sürede altyapı ihalesinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Özellikle Gaziantep sınırına yakın bir konumu bulunan Birecik OSB'nin sunacağı teşvik imkânları ve altyapılar ile Gaziantep'teki firmaları çekeceği öngörülmektedir.

1.1.2.1.5 Şanlıurfa Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Şanlıurfa Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ile ilgili olarak Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 17/05/2016 tarihinde yer seçimi komisyonu oluşturarak Eyyübiye İlçesi Koçören Mahallesi mevkiinde yaklaşık 235 Ha Mera alanı için incelemelerde bulunmuştur. Yer seçimi komisyonunda yer alan tüm kurum ve kuruluşlardan görüşler alınmış olup incelenen yer oy birliği ile uygun görülmüştür. Yer Seçiminin kesinleştirilerek Tüzel Kişilik kazanması için Bakanlık tarafından tamamlanması talep edilen ÇED Olumlu Görüşü, Jeolojik Etüd, haritaların hazırlanması gibi iş ve işlemler yürütülmektedir. 2017 yılında bu iş ve işlemlerin tamamlanması ve Altyapı Projelerinin hazırlanması planlanmaktadır.

1.1.2.1.6 Şanlıurfa Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi Projesi

Enerji yatırımlarının önündeki **en önemli sorunların** başında gelen **yatırım yeri ve izinler** konusuna çözüm getirmesi planlanan, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası ve Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından fizibilitesi hazırlanan, "**Şanlıurfa Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi**" ile ilgili başvuru, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına yapılmıştır. Konya'dan sonra Şanlıurfa'da böyle bir alanın oluşturulması bölgenin yenilenebilir enerji potansiyelini harekete geçirecek yatırımların önünü açacaktır.

1.1.2.1.7 Tarıma Dayalı İhtisas Besi Bölgesi

Şanlıurfa, sahip olduğu tarım potansiyeli dışında hayvancılıkta da önemli iller arasında yer almaktadır. Yaklaşık 250 bin büyükbaş ve 1,5 milyon küçükbaş hayvana sahip olan ilimizde yaklaşık 106 bin büyükbaş kapasiteye sahip olacak Şanlıurfa Tarıma Dayalı İhtisas Besi Organize Sanayi Bölgesi yapımı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yatırım programına alınmış ve altyapı çalışmalarına başlanmıştır. Proje ile 42 bin ton yıllık karkas et üretimi ve 5.000 kişilik bir istihdam sağlanması hedeflenmektedir. Geniş mera alanları ve sulanabilir verimli arazileri ile özellikle küçükbaş hayvancılık başta olmak üzere, büyükbaş ve kanatlı hayvancılık yatırımları için ideal bir konuma sahiptir. Hemen her dönemde bu konularda yatırım yapacak firmaların ilgi odağı olmaya devam etmektedir.

Yapım aşamasında olan bölge 855 Hektar alan üzerinde kurulmaktadır. 534 Hayvan İşletmesi Kapasitesine (Her biri 200 Büyük Baş) sahip olan bölgenin tamamı ilgili kooperatif üyelerine tahsis edilmiştir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından finanse edilen altyapı çalışmaları hızla devam etmektedir.

1.1.2.2 Küçük Sanayi Siteleri

Şanlıurfa'da mevcutta çalışır durumda olan Küçük Sanayi Siteleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu Sanayi siteleri arasında en büyük olanı Şanlıurfa Merkez Evren) Sanayi Sitesidir. Şanlıurfa- Gaziantep karayolu üzeri 7. km. de akabe mevkiinde 1400 dekar alan üzerine kurulmuş olup, 1994 yılında faaliyete geçmiştir. Şu anda 1510 adet işyeri mevcut olup, bu işyerlerinin 1000 adedi Sanayi ve Ticaret bakanlığı kredi desteği ile 510 adedi kooperatif ortaklarının imkânlarıyla yapılmıştır.

Tablo 5 Şanlıurfa'daki Küçük Sanayi Siteleri

Sıra No	Kooperatif Adı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Ortalama İşçi/işlik
1	Şanlıurfa Merkez Evren) S.S.	1510	0	3
2	Şanlıurfa Siverek S.S.	100	0	5
3	Şanlıurfa Suruç S.S.	90	15	3
4	Şanlıurfa Birecik Fırat S.S. (GAP)	190	12	5
TOPLAM		1380	27	16

Kaynak: Bilim Teknoloji ve Sanayi İl Müdürlüğü, 2016

1.1.3 Şanlıurfa'nın Hizmetler Sektörü Mevcut Durumu

1.1.3.1 Turizm

Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olması nedeniyle birçok tarihi (Balıklıgöl ve Halilürrahman Dergahı, Hz. Eyyüp Peygamber Sabır Makamı, Göbeklitepe, Haleplibahçe Mozaikleri, Harran Kalesi ve Kümbet evler, Şuayp Şehri, Sogmatar vb.) değere sahip olan Şanlıurfa'da turizm ilin ekonomisine önemli katkılarda bulunmaktadır. 2016 yılı içerisinde aylara göre gelen turist sayısı ortalama 40 ile 50 Bin civarındadır. Bu sayı yaz aylarında 60 bini bulmaktadır. Gelen turistlerin büyük kısmı yerli turist olup yaklaşık %10 civarında yabancı turist ağırlanmaktadır. Özellikle Göbeklitepe'nin yurtdışında popülaritesinin artması ile birlikte son yıllarda yabancı turist sayılarında da önemli artışlar gerçekleşmiştir. Bununla beraber bu turistlere hizmet verecek **yeni yeme içme** ve **konaklama** yatırımlarında önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Son dönemde maalesef Sınır ili olmamız nedeni ile Suriye'de yaşanan olumsuz ortamdaki Şanlıurfa'nın turizmi etkilense de gelecek güzel günlerde sahip olduğu değerler başta kültür Turizminde olmak üzere ülkemizin önemli destinasyonlarından biri olmaya devam edecektir. Ayrıca Turizm ile ilgili faaliyetlerin **tanıtım ve imaj** konusunda da büyük **katkılar** sunduğunu düşündüğümüzde sektörde yaşanan olumsuz gelişmelere rağmen **tanıtım** etkinliklerinin **devam** ettirilmesinin büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Tablo 6 Şanlıurfa'daki Turizm İstatistikleri

2016 YILI	Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri		Turizm Yatırım Belgeli Konaklama Tesisleri		Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri		Kamu Kurum Misafirhaneleri		Toplam Konaklama Kapasitesi		
	(Aktif Durumda)		(Pasif Durumda)		(Aktif Durumda)		(Aktif Durumda)		(Aktif Durumda)		
	Merkez	İlçeler	Merkez	İlçeler	Merkez	İlçeler	Merkez	İlçeler	Merkez	İlçeler	TOPLAM
Tesis Sayısı	10	4	4	2	29	18	9	11	48	33	81
Oda Sayısı	899	159	329	48	686	434	357	254	1.942	847	2.789
Yatak Kapasitesi	1.794	323	665	98	1.718	883	736	517	4.248	1.723	5.971

Kaynak: Turizm İl Müdürlüğü, 2016

1.1.3.2 Sağlık

Şanlıurfa'nın mevcut nüfus artışı ve Suriye'deki olaylardan dolayı Şanlıurfa'ya gelen 500 bin civarında ek Suriyeli misafirler göz önüne alındığında sağlık hizmetleri ile ilgili özel sektör yatırımları için önemli fırsatlar olduğu değerlendirilmektedir. Aşağıdaki tabloda verilen istatistiklerde bunu doğrular niteliktedir.

Tablo 7 2014 Yılı Sağlık İstatistikleri

Göstergeler	Şanlıurfa		Türkiye	
	Hekim	Hemşire	Hekim	Hemşire
Sağlık Personeli Başına Düşen Kişi Sayısı	856	932	573	545
Sağlık Kurumlarında Yatak Başına Düşen Kişi Sayısı	642		376	

Bu yatırımlar için de en önemli unsurların başında **izin ve ruhsat işlemleri** ve **yatırım yeri** sorunları gelmektedir.

1.1.3.3 Eğitim

Eğitim düzeyi ulusal ve uluslararası gelişmişlik endekslerinde yer alan en önemli göstergelerden biridir. Eğitim, ekonomik ve sosyal ihtiyaçların karşılanması için gereken nitelikli işgücünün yetişmesinde, değişen talep yapısına uygun beceri ve bilgi altyapısının oluşturulmasında, kaynakların verimli olarak kullanılmasında önemli bir role sahiptir.

Ortaöğretim

Ortaöğretim; genel ortaöğretim, mesleki ve teknik ortaöğretim olmak üzere ayrı ayrı incelenmiştir.

Tablo 8 Genel Ortaöğretim Göstergeleri, 2014-2015

	Okul	Şube	Derslik	Öğrenci	Öğretmen	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	Derslik başına düşen öğrenci sayısı	Okullaşma Oranları (Net) %
Şanlıurfa	77	1.917	1.611	73.064	2.465	18	27	52,83
Türkiye	3.955	80.665	67.826	2.902.954	123.160	14	26	79,26

Kaynak: MEB, 2015.

Genel ortaöğretimde 2014-2015 eğitim-öğretim yılı okullaşma oranlarına bakıldığında Şanlıurfa Türkiye ortalamasının oldukça altındadır.

Tablo 9 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Göstergeleri, 2014-2015

	Okul	Şube	Derslik	Öğrenci	Öğretmen	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	Derslik başına düşen öğrenci sayısı	Okullaşma Oranları (Net) %
Şanlıurfa	112	2.674	70.477	3.395	2.289	19	29	33,5

Türkiye	5.106	119.674	83.835	2.788.117	175.218	14	29	44,02
---------	-------	---------	--------	-----------	---------	----	----	-------

Kaynak: MEB, 2015.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde 2014-2015 eğitim-öğretim yılı okullaşma oranlarına bakıldığında ilde mesleki ve teknik eğitimde okullaşma oranı, Türkiye ortalamasının oldukça altındadır.

Yatırımcılar ile görüşüldüğünde en öncelikli sorunun nitelikli işgücü olduğu ifade edilmektedir. Bu nedenle Şanlıurfa’da gerek özel sektör eli ile gerekse de ilgili kurumların girişimleri ile **uygulamalı mesleki eğitimlerin** ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesi önem arz etmektedir.

1.1.4 Şanlıurfa’nın Tarım ve Hayvancılık Sektörü Mevcut Durumu

Türkiye’de Ankara ve Konya’dan sonra en fazla tarım arazisine sahip 3. İl Şanlıurfa’dır. 2015 yılı itibarıyla Şanlıurfa ilinin tarım alanı 1.181.043 hektar olup bu alanın 882.634 hektarı tarla alanı, 20.445 hektarı sebze bahçeleri alanı ve 123,050 hektarı da meyve bahçeleri alanı olarak kullanılmaktadır. Bu alanlardan yaklaşık 6 Milyar TL gelir elde edilmektedir. Şanlıurfa tek başına Türkiye’nin sulanabilir tarım alanların %11’ine sahiptir. Halihazırda yaklaşık 560 bin hektar alan sulanabilmekte olup GAP Projesinin tamamlanması ile bu alan 850 bin hektara çıkacaktır. Tarımsal üretimin mevcut durumun yaklaşık 2 katı olacağı öngörülmektedir. Ancak buradaki **en önemli sorun** bu ürünlerin burada işlenememesi ve hammadde olarak diğer illere gönderilmesidir. Bu nedenle bölgede **Gıda Sektörünün** gelişmesi **katma değer ve istihdam** olarak ilimize büyük katkı sağlayacaktır. İlin kalkınmasını hızlandıracaktır.

Şanlıurfa’nın, diğer birçok sektörde olduğu gibi, hayvancılık alanında da açığa çıkarılmayı bekleyen büyük bir potansiyeli bulunmaktadır. Bölgede yapılmakta olan küçükbaş hayvancılık faaliyetleri, devlet destekleriyle son yıllarda kurulmaya başlanan modern büyükbaş hayvancılık tesisleri ile birleşince bölgede hayvancılık sektörünün çehresi değişmiştir. Özellikle hayvancılık ile ilgili Ortadoğu Ülkelerinden ilimize büyük yatırım girişimleri mevcuttur. Ancak bu yatırımlarda **en önemli sorun** yatırımlara yönelik **büyük hazine arazisi** talepleridir. Bu kapsamda çalışmalar yürütülüyor olsa da yeteri kadar mesafe kat edilememektedir. Bu strateji döneminde bu konunun çözümü ile ilgili taraflarca faaliyetler yürütülmesi planlanmaktadır.

1.1.5 Şanlıurfa’da Teşvikli Yatırımların Mevcut Durumu

2007-2016 yılları arasını kapsayan 10 yıllık dönemde, Şanlıurfa’da 668 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş olup bu teşvik belgelerine bağlı yatırım tutarı 3,5 milyar TL ve istihdam 33.361 kişi olmuştur. Yeni teşvik sisteminin 2012 yılında devreye girmesi ile beraber belge sayısı, sabit yatırım tutarı ve istihdam sayısında önceki yıllara göre önemli bir artışın olduğu gözlenmektedir.

Tablo 10 Yıllara Göre Şanlıurfa'da Yatırım Teşvik Belgeleri

Yıl	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam
2007	15	46	780
2008	28	86	542
2009	28	95	496
2010	84	209	2321
2011	50	393	1243
Yeni Teşvik Sistemi Dönemi			
2012	86	432	5570
2013	130	985	9429
2014	77	369	5048
2015	104	494	4847
2016 Eylül Sonu	66	380	3085
Toplam	668	3.490	33.361

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

2012-2016 yıllarını kapsayan 5 yıllık yeni teşvik sistemi dönemi ile 2007-2011 yıllarını kapsayan 5 yıllık dönemin karşılaştırıldığı aşağıdaki tablo incelendiğinde, mevcut teşvik sistemi döneminde önceki döneme göre; belge adedinde % 125'lik, sabit yatırım tutarında % 220'lik, istihdamda ise % 419'luk artış olduğu görülmektedir. Aynı dönemde, ülke ortalama artışının sırasıyla; % 47, % 114 ve % 39 olarak gerçekleşmiş olduğu dikkate alındığında, mevcut sistemin Şanlıurfa için önemli bir yatırım çekme argümanı olduğu net bir şekilde görülmüştür.

Tablo 11 Mevcut Teşvik Sistemi ile Eski Dönemlerin Karşılaştırılması

Yıl	2007-2011 Dönemi	2012-2016 Yeni Teşvik Sistemi Dönemi	Şanlıurfa'daki Değişim (%)	Ülkedeki Ortalama Değişim (%)
Belge Adedi	205	463	125	47
Sabit Yatırım (milyon TL)	829	2.660	220	114
İstihdam	5.332	27.979	419	39

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

Aynı dönemlerde Şanlıurfa'daki teşvikli yatırımların Türkiye'deki yatırımların içerisindeki yerini gösteren aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere Belge adedi açısından Şanlıurfa ilinin Türkiye içindeki payı % 1,43'den % 2,20'ye yükselmiştir. Sabit yatırım tutarında % 0,46'dan % 0,68'e, istihdam sayısında da % 1,03'den % 3,85'e yükselmiştir.

Tablo 12 Şanlıurfa'daki Teşvik Belgelerinin Türkiye ile Karşılaştırılması

	Şanlıurfa		TR	
	2007-2011	2012-2016	2007-2011	2012-2016
Belge Adedi	205	463	14.348	21.074
Şanlıurfa'nın Payı			1,43%	2,20%
Sabit Yatırım (Milyon TL)	829	2.660	181.943	388.646
Şanlıurfa'nın Payı			0,46%	0,68%
İstihdam	5.332	27.979	522.864	1.250.517
Şanlıurfa'nın Payı			1,03%	3,85%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

Türkiye'deki 81 il göz önüne alındığında, Şanlıurfa'nın geçmiş ve mevcut sistemdeki yıllar itibari ile düzenlenen Belge Adedi, Sabit Yatırım ve İstihdam sıralaması aşağıdaki tabloda verilmiştir. Görüldüğü üzere özellikle düzenlenen Belge Adedi ve bu yatırımların gerçekleşmesi ile öngörülen İstihdam açısından mevcut sistemde Şanlıurfa Önemli bir noktaya gelmiştir. Türkiye'de en fazla teşvikli yatırımın yapıldığı ilk 15 il arasına girmiştir.

Tablo 13 Şanlıurfa'nın Teşvikli Yatırımlarda Türkiye'deki Durumu

Şanlıurfa'nın Türkiye'deki Sıralaması			
Yıllar	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam
2005	47	51	43
2006	57	60	58
2007	38	42	35
2008	24	38	36
2009	24	46	40
2010	9	35	15
2011	24	28	22
Yeni Teşvik Sistemi Dönemi			
2012	11	31	7
2013	9	28	3
2014	13	37	6
2015	12	36	7

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2015

Şanlıurfa Türkiye içindeki payını artırırken, mevcut sistemde Belge sayısı ve istihdam sayısı bakımından da 6. bölge içinde yer alan iller arasında 1. sırada yer almaktadır. Aşağıdaki tabloda mevcut teşvik sisteminde 15 ili kapsayan 6. Bölge içerisinde her 5 belgeden 1'inin Şanlıurfa'da düzenlendiğini ve yine bu yatırımlar ile sağlanacak yaklaşık her 4 istihdamdan 1'in Şanlıurfa'da gerçekleşeceği görülmektedir.

Tablo 14 2012-2016 Eylül Mevcut Teşvik Sistemi 6. Bölge İlleri

Yatırım Yeri	Belge Adedi	%	Sabit Yatırım	%	İstihdam	%
Şanlıurfa	463	20,18%	2.660	14,66%	27.979	23,75%
Diyarbakır	436	19,01%	2.135	11,77%	17.055	14,48%
Batman	341	14,86%	941	5,19%	27.062	22,97%
Mardin	255	11,12%	4.491	24,76%	15.046	12,77%
Van	183	7,98%	1253	6,91%	5.245	4,45%
Bitlis	101	4,40%	685	3,78%	4.449	3,78%
Muş	79	3,44%	1.259	6,94%	3.340	2,84%
Ağrı	71	3,10%	269	1,48%	3.068	2,60%
Şırnak	68	2,96%	813	4,48%	2.695	2,29%
Bingöl	68	2,96%	1.383	7,62%	3.070	2,61%
Siirt	66	2,88%	1.258	6,93%	3.814	3,24%
Kars	53	2,31%	469	2,59%	1.535	1,30%
İğdır	47	2,05%	204	1,12%	1.718	1,46%
Hakkari	36	1,57%	208	1,15%	1.175	1,00%
Gökçeada	13	0,57%	38	0,21%	282	0,24%
Ardahan	12	0,52%	71	0,39%	251	0,21%
Bozcaada	2	0,09%	3	0,02%	8	0,01%
Toplam	2294	100%	18140	100%	117792	100%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

Yatırımların sermaye türüne göre dağılımına bakıldığında, aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, 2007-2011 yılları arasında sadece 2 yabancı sermayeli firma 41 kişilik istihdam sağlayacak yatırım teşvik belgesi almış iken mevcut sistemin uygulamada olduğu 2012-2016 yıllarında Şanlıurfa'da yabancı sermayeli 3.000 kişilik istihdam sağlayacak 13 teşvik belgesinin düzenlendiği görülmektedir.

Tablo 15 Teşvikli Yatırımların Sermaye Türü Şanlıurfa, 2007-2016

	Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
2007-2011	Yabancı Sermaye	2	2	41
	Yerli Sermaye	203	828	5.341
2012-2016	Yabancı Sermaye	13	59	3.000
	Yerli Sermaye	450	2.601	24.979

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

Yatırımın türüne göre bakıldığında, her iki dönemde de komple yeni yatırımlar için alınan belge adedinin Tevsi ve Diğer Yatırım Türlerine göre fazla olduğu net bir şekilde görülmektedir. Ancak özellikle mevcut dönemde Tevsi yatırımların bir önceki sisteme göre Diğer Yatırım türlerine göre daha fazla olduğu da tablodan net bir şekilde değerlendirilmektedir. Komple Yeni Yatırımların fazla olmasının en önemli sebebi olarak Teşvik Belgesi alınabilmesi için getirilen minimum 500 Bin TL’lik sabit yatırım tutarı gösterilebilir. Bu rakamın altındaki modernizasyon, ek yatırımlar vb. teşvikten faydalanamadığından belge düzenlenmeden bu yatırımlar gerçekleştirilmektedir.

Tablo 16 Teşvikli Yatırımlarda Yatırım Türü, 2007-2016

	Yatırım Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam
			(Milyon TL)	
2007-2011	Komple Yeni	171	724	4.756
	Tevsi	15	82	438
	Diğer	19	24	188
2012-2016	Komple Yeni	389	2.241	24.361
	Tevsi	52	271	3358
	Diğer	22	148	260

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

1.1.5.1 Genel Değerlendirme

Yeni teşvik sisteminin uygulandığı 2012-2016 yıllarını kapsayan 5 yıllık dönem ile önceki teşvik sisteminin uygulandığı 2007-2011 yıllarını kapsayan 5 yıllık dönem karşılaştırıldığında, yatırımların bölgesel dağılımında önemli bazı değişiklikler olduğu gözlenmektedir. Buna göre, yeni teşvik sisteminin uygulandığı dönemde, yatırımların gelişmiş olan 1. ve 2. bölgelerden daha az gelişmiş olan bölgelere kaydığı, özellikle en az gelişmiş bölge

olan 6. bölgedeki yatırımlarda önemli artışlar olduğu görülmektedir. Özellikle istihdam sayısındaki artış, 6. bölgenin gelir vergisi stopajı ve sigorta primi desteği unsurları nedeniyle işçilik maliyetlerindeki avantajlı konumundan kaynaklanmaktadır. Bu artış miktarlarıyla, yeni teşvik sisteminin bölgesel farklılığı azaltma amacına yönelik, somut çıktılar sağlamış olduğu söylenebilir.

Bu artışların en önemli nedeni, yeni teşvik sistemiyle özellikle işçilik maliyetleri (Sigorta Primi İşveren Payı, İşçi Payı ve Gelir Vergisi Stopajı) konusunda getirilen 10 yıllık destekler olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bu destekler Şanlıurfa'yı "Emek Yoğun Sektörler" için bir çekim merkezi haline getirmiştir. Bunun en somut örneği yeni sistemden sonra ilimize yatırım yapan Çağrı Merkezi ve Hazır Giyim Konfeksiyon firmalarından anlaşılmaktadır.

Bunun yanında özellikle Vergi İndirimi desteğinin yatırım döneminde tüm faaliyetlerden elde edilen kazançta uygulanacak olması Büyük Ölçekli Firmalar için çok büyük bir finans avantajı getirmektedir. Bu da ilimize büyük yatırımların gelmesine yardımcı olmaktadır.

Tabi ki bu artışlarda özellikle Şanlıurfa'nın Sanayi Altyapısı konusunda hayata geçirdiği önemli projelerin de büyük katkıları olmuştur. Özellikle 2010 yılında yer tahsisi yapılmaya başlayan Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi 2. kısım bir önceki sistem ve yeni teşvik sistemi ile yatırımların önünün açılmasına büyük katkı sağlamıştır. İlimize gelen tüm **yatırımlara altyapısı hazır veya hazırlanacak olan sanayi yerleri gösterilebilmiş** ve bu vesile ile **gelen yatırımcıların yatırım kararı almaları kolaylaşmıştır**. Yukarıdaki sanayi bölgelerinde bahsedildiği üzere Şanlıurfa OSB'nin genişleme çalışmaları, **Gıda İhtisas OSB'nin** kuruluş çalışmaları ile İlçelerimizdeki Organize Sanayi Bölgeleri çalışmaları hızla devam etmektedir. Son dönemde açıklanan Doğu ve Güneydoğu illerini kapsayacak Cazibe Merkezi Programı ile Yatırım Destek Hamlesi Teşvikler ile birlikte uygulanacak olup, Şanlıurfa'ya yapılacak yatırımların önümüzdeki dönemlerde hızla devam edeceği öngörülmektedir.

1.1.6 Cazibe Merkezleri Programı

Başbakanımız Sayın Binali YILDIRIM 4 Eylül 2016 tarihinde Diyarbakır'da Doğu ve Güneydoğu Bölgesi Cazibe Programı ve Yatırım Destek Hamlesi ile ilgili çalışmaları açıklamıştır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu içerisinde Şanlıurfa'nın da içerisinde yer aldığı 23 il Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında değerlendirilmiştir.

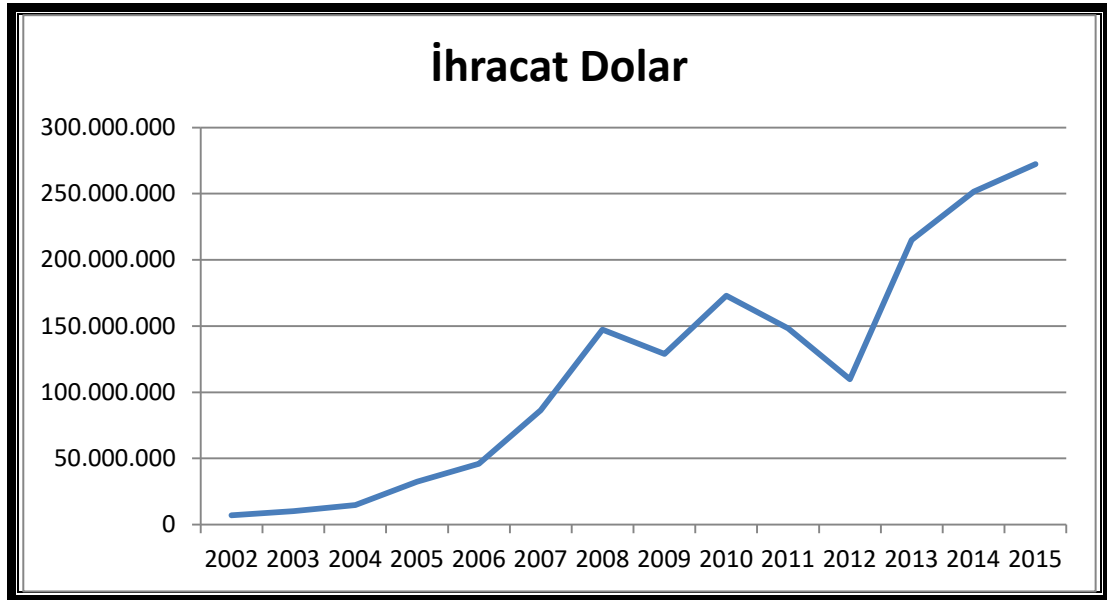
Cazibe Merkezleri Programı Kalkınma Bakanlığı tarafından koordine edilecek olup, Kalkınma Bankası uygulama/denetim ve gözetimden sorumlu kuruluş olacaktır. Destek paketi ile **İmalat Sanayi, Çağrı Merkezi ve Veri Merkezi** sektörlerinde yatırım yapmak isteyen yatırımcılarının projeleri değerlendirilecektir. Destekler yatırım fikrinden işletme dönemine kadarki tüm süreçleri içerecek şekilde tasarlanmıştır. Bu program kapsamında Danışmanlık, Yatırım Yeri Tahsisi, Bina Yapım Desteği, Faizsiz Yatırım Kredisi, Faiz İndirimli İşletme Kredisi gibi temel destek unsurları uygulanacaktır. Ayrıca Teşvik kapsamındaki destek unsurları ile mükerrerlik içermeyen destek unsurlarının birlikte uygulanacak olması programı

daha cazip hale getirmektedir. Bu programın uygulanması ile birlikte 2017 yılında yatırımlarda ciddi bir hareketliliğin olacağı değerlendirilmektedir.

1.1.7 Şanlıurfa'nın İhracattaki Mevcut Durumu

Şanlıurfa'nın dış ticareti yıllar itibari ile gelişen sanayisi ile doğru orantılı olarak artış göstermektedir. Ancak hala Şanlıurfa'nın **gerçek potansiyelini yansıtan** seviyelere henüz ulaşamamıştır. 2015 yılı ihracatı 272 milyon dolar civarında olup Türkiye'deki ihracatındaki payının %0,19 olduğunu söyleyebiliriz. Sevindirici olan husus ise son dönemde gelen birçok dış yatırımın ihracatçı firmalar olduğudur. Bu firmaların önümüzdeki yıllarda faaliyete geçmeleri ile ihracatımızda hızlı bir artışın olacağı öngörülmektedir.

Grafik 2 İhracat (Dolar), 2002-2015

Kaynak: TÜİK, 2015

Tablo 17 En Çok İhracat Yapılan 10 Ülke, 2015 (Bin Dolar)

İhracat	
Irak	103.712
Suriye	63.704
Libya	26.986
İran	26.775
Cezayir	10.094
Romanya	2.834

Mısır	2.134
Almanya	1.991
İtalya	1.841
İsveç	1.812
İlk On Ülke Toplamı	241.887
Genel Toplam	272.257
İlk 10 Ülkenin Payı (%)	88.8

Kaynak: TÜİK, 2015

Gerek ilimiz gerekse de ülkemiz açısından ihracat oldukça önem arz etmekte ve 2023 hedeflerini gerçekleştirme noktasında üzerinde durulması gereken bir konu olarak ilimizin öncelikli **sorun alanları** arasında yerini korumaktadır. Özellikle **yeni ihracatçılar** kazandıracak, senede bir iki defa ihracat yapabilen firmaların bu konudaki **gelişimini hızlandıracak** ve **mevcut ihracatçılarımızın** yeni pazarlara açılmasını sağlayacak çalışmaların projelendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

1.1.8 Şanlıurfa'nın Ar-ge ve İnovasyon Altyapısı

Ar-Ge ve Yenilik faaliyetlerinin artırılmasında **Üniversite-Sanayi işbirliği** modelleri önemli bir araç olarak görülmektedir. Şanlıurfa'da araştırma geliştirme konusunda önemli bir potansiyel olarak üniversitelerindeki akademik kadrolar gösterilebilir. Harran Üniversitesinde 971 akademik personel bulunmaktadır. Ancak Üniversitenin mevcut yapısı ile doğrudan sektörün ihtiyaçlarına odaklanma konusunda eksik kalınmaktadır. Bu odaklanmanın sağlanabilmesi için Türkiye genelinde son yıllarda yasal düzenlemeler ve hükümet politikaları ile bazı mekanizmalar geliştirilmiştir.

Tablo 18 Yıllar İtibari ile Şanlıurfa'dan Yapılan Başvuru Sayıları

Yıl	Marka	Patent	Faydalı Model	Tasarım
2010	363	1	0	0
2011	384	11	1	3
2012	401	11	1	22
2013	375	7	0	18
2014	450	3	4	18
2015	417	5	2	27
Toplam	2.390	38	8	88

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu,2016

Tabloda görüldüğü üzere Marka ve Tasarım Başvuruları yıllar itibari ile artış göstermiş iken maalesef Patent ve Faydalı Model Başvurularının yeterli düzeyde olmadığı net bir şekilde anlaşılmaktadır.

1.1.8.1 Harran Üniversitesi

Şanlıurfa'da yükseköğretim kurumu olarak Harran Üniversitesi bulunmaktadır. Kuruluşu Şanlıurfa'da 1992'ye uzanan üniversite, bölge için yetişmiş insan kaynağı ve bilimsel araştırma ihtiyacına yönelik faaliyette bulunmaktadır.

Tablo 19 Yükseköğretim Kurumlarında Okuyan Öğrenci Sayıları, 2015-2016

Yıllar	Şanlıurfa	Türkiye
2015-2016	21.957	6.689.185

Kaynak: YÖK, 2016

Tablo 20 Yıllara ve Ünvanlara Göre Yükseköğretim Personel Durumu, 2015-2016

		2015-2016
Şanlıurfa	Profesör	102
	Doçent	104
	Yrd. Doç.	252
	Diğer Öğretim Elemanları	513
	Toplam	971
Türkiye	Profesör	22.416
	Doçent	15.023
	Yrd. Doç.	35.301
	Diğer Öğretim Elemanları	83.428
	Toplam	156.168

Kaynak: YÖK, 2016

Güçlü bir akademik kadroya sahip olan Harran Üniversitesi yukarıda bahsedildiği üzere nitelikli işgücü ve ar-ge konularında yatırımcılar ile yakinen çalışacak kurumların başında gelmektedir. Harran Üniversitesi ile strateji döneminde **yatırımcılar ile işbirliği geliştirilmesi**, yatırımların **ihtiyaçları doğrultusunda** projeler üretilmesi ve hayata geçirilmesi konularında **çalışmaların artırılması** hedeflenmektedir.

1.1.8.2 Teknopark

Şanlıurfa ilinde Harran Üniversitesi koordinasyonunda GAP TEKNOPARK, Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş olup kurumsallaşma çalışmaları devam etmektedir. Şanlıurfa'da

Sanayi ve Üniversiteyi İşbirliğini geliştirecek en önemli mekanizma olan Teknopark **bütçe ve personel yetersizlikleri** nedeni maalesef **etkin faaliyetler** yürütememektedir. Bu strateji döneminde bu konuda **faaliyetler ve projeler geliştirilerek bu etkinliğin artırılması** hedeflenmektedir.

1.1.9 Şanlıurfa'nın Rekabet Gücü ve Gelişme Potansiyeli Yüksek Sektörleri

1.1.9.1 Mevcut Sanayide Öne Çıkan Sektörler

Şanlıurfa'da faaliyet gösteren Şanlıurfa, Siverek ve Birecik Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıtlı imalat yapan firmaların sektörel dağılımı aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 21 Şanlıurfa Sanayisinin Sektörel Dağılımı

Sıra	Sektör	Firma Sayısı	% Dağılım
1	Gıda ve İçecek Ürünlerinin imalatı	316	33,80%
2	Tekstil ürünlerinin imalatı	261	27,90%
3	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	120	12,80%
4	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı	90	9,60%
5	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	44	4,70%
6	Giyim eşyalarının imalatı	25	2,70%
7	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	25	2,70%
8	Ağaç ve Mobilya	23	2,50%
9	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	11	1,20%
10	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalat	8	0,90%
11	Ana metal sanayii	8	0,90%
12	Enerji	3	0,30%
13	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	1	0,10%
	Toplam	935	100%

Kaynak: Şanlıurfa, Siverek, Birecik Ticaret ve Sanayi Odaları, 2016

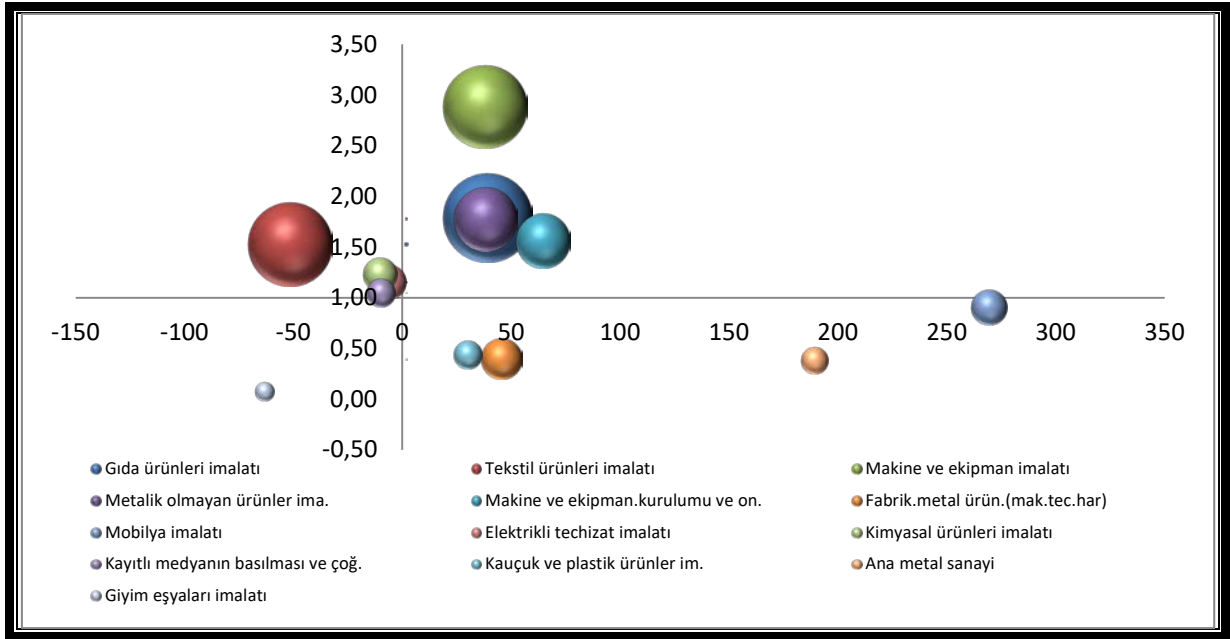
Tablo 6'da görüldüğü üzere Türkiye'nin önemli tarım merkezlerinden biri olan Şanlıurfa'nın sanayisi tarıma dayalı olarak gelişim göstermiştir. Mevcut durumda Gıda, Tekstil ve Diğer metalik olmayan mineral ürünleri imalatı sektörlerinin ön plana çıktığını görmekteyiz. Şanlıurfa'nın mevcut büyümesi ve hinterlandındaki nüfus yoğunluğu ve lojistik konumu itibari ile de Yapı Malzemeleri ve kimyasalları, Ağaç ürünleri ve mobilya, plastik ürünlerin imalatı gibi sektörlerinde yine son yıllarda büyüme içerisinde olduğu görülmektedir. Ayrıca teşvik sisteminin getirdiği işgücü maliyetlerindeki avantaj ilimizde **Ayakkabıcılık** gibi yeni sektörlerin başlamasına yardımcı olmaktadır. Kısa ve orta vadede sanayinin gelişmesi mevcut duruma paralel olarak tarıma dayalı sanayi kolları üzerinden gelişeceği uzun vadede de sanayi kültürünün oluşması ve belli bir noktaya gelmesiyle ileri teknoloji ve know-how gerektiren diğer sanayi kollarının gelişeceği tahmin edilmektedir. Bu sürecin hızlanabilmesi için il dışından **büyük yatırımların çekilmesi** önem arz etmektedir.

1.1.9.2 TRC2 2014-2023 Bölge Planında Öne Çıkan Sektörler

Ajansımız tarafından hazırlanan Bölge Planında; Şanlıurfa İmalat Sanayinde Rekabetçi üstünlüğe sahip olan imalat sektörleri Gıda Ürünleri İmalatı, Tekstil, Ana Metal Sanayi, Fabrikasyon Metal Ürünleri, Makine ve Ekipman İmalatı, **Mobilya İmalatı**, Makine ve Ekipman Kurulumu ve Onarımı olarak analiz edilmiştir. Şanlıurfa’da sanayide işletme sayısı ve istihdamının yükselişe geçtiği 2008 yılından sonraki dönemde, en büyük imalat sanayi istihdamına sahip ilk 12 sektör; uzmanlaşma, büyüme ve yoğunlaşma durumlarına göre aşağıdaki grafiklerde gösterilmiştir.

Aşağıdaki grafikte; 2008-2011 dönemi arasında Şanlıurfa’da yoğunlaşmasını artıran uzmanlaşmış imalat sanayi sektörleri; makine ve ekipman imalatı, gıda ürünleri imalatı, metalik olmayan ürünler imalatı ile makine ve ekipman kurulumu ve onarımı sektörleridir. Bu dönemde yükselişe geçen ve gelişen sektörler başta *mobilya imalatı* olmak üzere, *ana metal sanayi*, *fabrikasyon metal ürünleri imalatı* ile *kauçuk ve plastik ürünleri imalatı* sektörleridir

Grafik 3 Şanlıurfa İmalat Sanayinde Uzmanlaşmış, Yükselen ve Durgunlaşan Sektörler

Kaynak: SGK 2008-2011 yılı verileri kullanılarak üretilmiştir.

1.1.9.3 Türkiye’de Rekabet Edebilirliğin Geliştirilmesi Projesi Kapsamında Öne Çıkan Sektörler

OECD’nin Kalkınma Bakanlığı ile gerçekleştirmiş olduğu “Bölgesel Rekabet Edebilirliğin Geliştirilmesi Projesi” kapsamında yapılan çalışmada Sektörlerdeki İstihdam, Sektörlerin Büyüme Oranı, Diğer Sektörlerle İlişkiler, İnsan Kaynakları Sermayesi, Sektörün

Ulusal ve Bölgesel Politikalarındaki Yeri ve uzman görüşlerinden oluşan analizler çerçevesinde bir takım sonuçlara ulaşılmıştır.

Şanlıurfa'nın da içerisinde yer aldığı TRC2 Bölgesi ile ilgili sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 22 Bölgesel Rekabet Edebilirliğin Geliştirilmesi Projesi Kapsamında TRC2 Bölgesinde öne çıkan sektörler

Grup	Nace Kodu	Alt Sektör
Dominant Sektör	23	Metalik Olmayan Ürünler İmalatı
Yükselen Sektörler	14	Giyim Eşyası İmalatı
	21	Eczacılık ve Ecz. İlişkin Mal İmalatı
	10	Gıda Ürünleri İmalatı
	28	Makine Ekipman İmalatı
	16	Ağaç ve Ağaç ürünleri İmalatı
	18	Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması
Daralan Sektörler	13	Tekstil ürünleri imalatı
	27	Elektrikli Teçhizat İmalatı
	33	Makine ve ekipman kurulumu ve on.
	22	Kauçuk ve Plastik Ürünler İmalatı
	31	Mobilya İmalatı
	25	Fabrikasyon Metal ürünler İmalatı

Kaynak: EBRD/World Bank (2014), *Business Environment and Enterprise Performance Survey (BEEPS)* (database), <http://www.enterprisesurveys.org/>; KARACADAĞ KalkınmaAjansı, TRC-2 Bölgesi 2014 – 2023 TRC2BölgesiBölgePlanı, http://2023.karacadağ.org.tr/Download/TRC2_Bolgesi_2014_2023_Bolge_Planı.pdf; TUIK İşgücüstatistikleri (veritabanı), <http://www.turkstat.gov.tr/Start.do>.

Ajansımız tarafından hazırlanan Bölge Planından farklı olarak Eczacılık ve Ecz. İlişkin Mal İmalatı ile Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılmasının Yükselen sektörler arasında yer aldığı görülmektedir.

1.1.9.4 Teşvikli Yatırımlar Kapsamında Öne Çıkan Sektörler

Şanlıurfa'da 2009-2016 Temmuz sonu itibari ile alınan yatırım teşvik belgeleri incelendiğinde alınan belgelerin % 55'inin "*imalat*", % 24,5'inin "*hizmetler*" ve % 12,2'sinin Tarım ve Hayvancılık sektörlerinde yer aldığı aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 23 Yatırımların Sektörel Dağılımı, 2009-2016

Sektörü	Şanlıurfa	
	Adet	%
İmalat	344	55,3%
Hizmetler	153	24,5%
Tarım ve Hayvancılık	76	12,2%
Madencilik	37	6%
Enerji	12	2%
Genel Toplam	622	100%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı 2016 Temmuz Verileri

1.1.9.4.1 Yatırımların Alt Sektör Dağılımı

Şanlıurfa'da 2001-2016 Temmuz ayı sonuna kadar alınmış yatırım teşvik belgelerinin alt sektör dağılımına baktığımızda belge adeti bakımından Hizmetler Sektöründe Ticaret Depolama ve Eğitim yatırımlarının, İmalat Sektöründe Dokuma ve Giyim Tekstil Ürünleri Gıda ve İçki, Pişmiş Kil ve Çimento, Lastik ve Plastik, Plastik ve Kauçuk Ürünler, Makine İmalatı yatırımlarının, Tarım ve Hayvancılıkta da Bitkisel Üretim ve Hayvancılık yatırımlarının öne çıktığı aşağıdaki tabloda görülmektedir.

2009-2012, 2013-2016 Alt Sektör Değişim Oranı Şanlıurfa- Türkiye Karşılaştırması kapsamında Ekonomi Bakanlığı verileri analiz edildiğinde Şanlıurfa'da **Orman Ürünleri Mobilya ve Dokuma Giyim Tekstil ürünleri ve Eğitim** ilk 3 sırada son yıllarda oransal artış olarak yatırımlarda ön plana çıkarken Türkiye'de Eğitim, Enerji ve Sağlık sektörlerinin öne çıktığı görülmektedir. Genel olarak da Türkiye'deki hareketli alt sektörler ile Şanlıurfa'daki hareketli alt sektörlerin örtüştüğünü görmekteyiz.

Tablo 24 2009-2012, 2013-2016 Alt Sektör Değişim Oranı Şanlıurfa- Türkiye Karşılaştırması

Alt Sektörler	ŞANLIURFA				Alt Sektörler	TÜRKİYE			
	2009-2012	2013-2016	2009-2016	Oransal Değişim		2009-2012	2013-2016	2009-2016	Oransal Değişim
Orman Ürünleri-Mobilya İmalatı	2	19	21	850%	Eğitim	228	1154	1382	406%
Dokuma ve Giyim Tekstil Ürünleri	13	75	88	477%	Enerji	642	2492	3134	288%
Eğitim	5	25	30	400%	Diğer Hizmetler	298	491	789	65%
Madeni Eşya	4	16	20	300%	Sağlık	257	407	664	58%

Enerji	3	9	12	200%	Turizm-Oteller ve Lokantalar	1034	1442	2476	39%
Makine İmalatı	5	13	18	160%	Madeni Eşya	608	778	1386	28%
Diğer-İmalat	4	9	13	125%	Makine İmalatı	699	870	1569	24%
Diğer Hizmetler	8	16	24	100%	Kimya	252	312	564	24%
Sağlık	7	11	18	57%	Dokuma ve Giyim Tekstil Ürünleri	1623	1793	3416	10%
Lastik ve Plastik- Plastik ve Kauçuk Ürünleri	16	23	39	44%	Orman Ürünleri- Mobilya İmalatı	415	449	864	8%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı 2016 Temmuz Verileri

1.1.9.5 İlin İhracatında Öne Çıkan Sektörler

Şanlıurfa'nın 2009'dan günümüze ihraç ettiği ürünler göz önüne alındığında sektörel olan en fazla ihracatın Mobilya Orman ürünlerinde gerçekleştiğini daha sonra sıra ile Çimento, Elektrik Elektronik Hizmetler, Çelik ve Tekstil ve Hammaddelerinin geldiğini görmekteyiz.

Tablo 25 2009-2016 Yılları Arası Şanlıurfa'da İhracatta Öne Çıkan İlk 10 Sektör

Sıra No	SEKTÖR	İhracat
		Milyon USD
1	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	374.036
2	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	277.290
3	Elektrik Elektronik ve Hizmet	157.550
4	Çelik	150.350
5	Tekstil ve Hammaddeleri	74.253
6	Hazır giyim ve Konfeksiyon	68.985
7	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	67.517
8	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	63.417
9	Yaş Meyve ve Sebze	52.505
10	İklimlendirme Sanayii	51.245

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi İhracat Rakamları, 2016

2013-2016 yılları arasını kapsayan son dört yıllık periyodun bir önceki 2009-2012 yılları arası dört yıllık dönemle ihracat rakamları karşılaştırıldığında oluşan aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere toplam ihracat rakamında %38'lik bir artış yaşanmıştır. Bu dönemlerde 1 Milyon USD'nin üzerindeki ihracat gerçekleşen sektörler kıyaslandığında rakamsal olarak en fazla artış gerçekleşen 3 sektörün **Mobilya**, Kağıt ve Orman Ürünleri, Otomotiv Endüstrisi,

Taşıt Araçları ve Yan Sanayi ve İklimlendirme Sanayi olduğunu görmekteyiz. Oransal olarak en fazla artışın Otomotiv Endüstrisi-Taşıt Araçları ve Yan Sanayi, Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri, Demir ve Demir Dışı Metallerde olduğu aşağıdaki tabloda görülmektedir. Özellikle **Mobilya ve Orman** ürünlerindeki ciddi artış dikkat çekmektedir.

Tablo 26 2013-2016 ile 2009-2012 Yılları Arası Sektörel İhracat Rakamları Kıyaslaması

SEKTÖR	2009-2012	2013-2016	Rakamsal	Oransal Değişim
	(Bin USD)	(Bin USD)	Artış	
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	55.834	318.203	262.369	470%
Otomotiv Endüstrisi-Taşıt Araçları ve Yan Sanayi	5.599	34.907	29.308	523%
İklimlendirme Sanayi	12.811	38.434	25.623	200%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	22.188	41.229	19.042	86%
Tekstil ve Hammaddeleri	28.050	46.203	18.153	65%
Hazır Giyim ve Konfeksiyon	25.920	43.065	17.145	66%
Yaş Meyve ve Sebze	19.480	33.025	13.544	70%
Demir ve Demir Dışı Metaller	2.789	14.339	11.550	414%
Makine ve Aksamları	12.363	23.653	11.291	91%
Çelik	73.678	76.672	2.994	4%
Deri ve Deri Mamulleri	1.500	3.106	1.606	107%
Diğer	1.285	2.005	720	56%
Madencilik Ürünleri	3.413	2.429	-984	-29%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	37.330	30.187	-7.143	-19%
Elektrik Elektronik ve Hizmet	85.834	71.715	-14.119	-16%
Meyve Sebze Mamulleri	36.364	9.021	-27.343	-75%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	202.069	75.221	-126.848	-63%
TOPLAM	631.650	870.561	238.911	38%

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi İhracat Rakamları, 2016

1.1.9.6 Genel Değerlendirme

Şanlıurfa'nın öncelikli çözmesi gereken sorunların başında istihdam ve kayıt dışılık olduğu önceki bölümlerde belirtilmişti. Aynı zamanda ihracat konusunda gerekli performansı gösteremediği net bir şekilde görülmektedir. Bu kapsamda Şanlıurfa'nın mevcut tarımsal potansiyeli ve karşı karşıya kaldığı sorunlar analiz edildiğinde hem rekabetçi olabileceği hem istihdamını arttıracacağı hem de ihracatını geliştireceği sektörleri hedeflemesi ve yatırım tanıtım faaliyetlerini bu strateji döneminde bu sektörlerle göre odaklaması gerektiği değerlendirilmektedir.

Yukarıdaki analizler çerçevesinde Şanlıurfa'nın potansiyelleri ve sorun alanları ile örtüşen ve Türkiye'de **yatırım hareketliliği, ihracat ve istihdam** anlamlarında öne çıkan, bu strateji döneminde **yatırım tanıtım ve hedef odaklı yatırım çekme** noktalarında odaklanılacak sektörleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Tablo 27 Strateji Döneminde Odaklanacak Sektörler

No	Sektör	Çözüm Getireceği Sorun Alanı
1	Mobilya	İhracat ve İstihdam
2	Tekstil ve Hazır Giyim	İstihdam, İhracat, Katma Değer (Pamuk)
3	Gıda	Katma Değer (Tarımsal Ürünler) ve İstihdam
4	Ayakkabı İmalatı	İstihdam
5	Makine Ekipman İmalatı	Ar-ge, İnovasyon, Katma Değer ve İstihdam

1.2 SORUN ALANLARI

1.2.1 Hali Hazırda Yaşanan Sorunlar

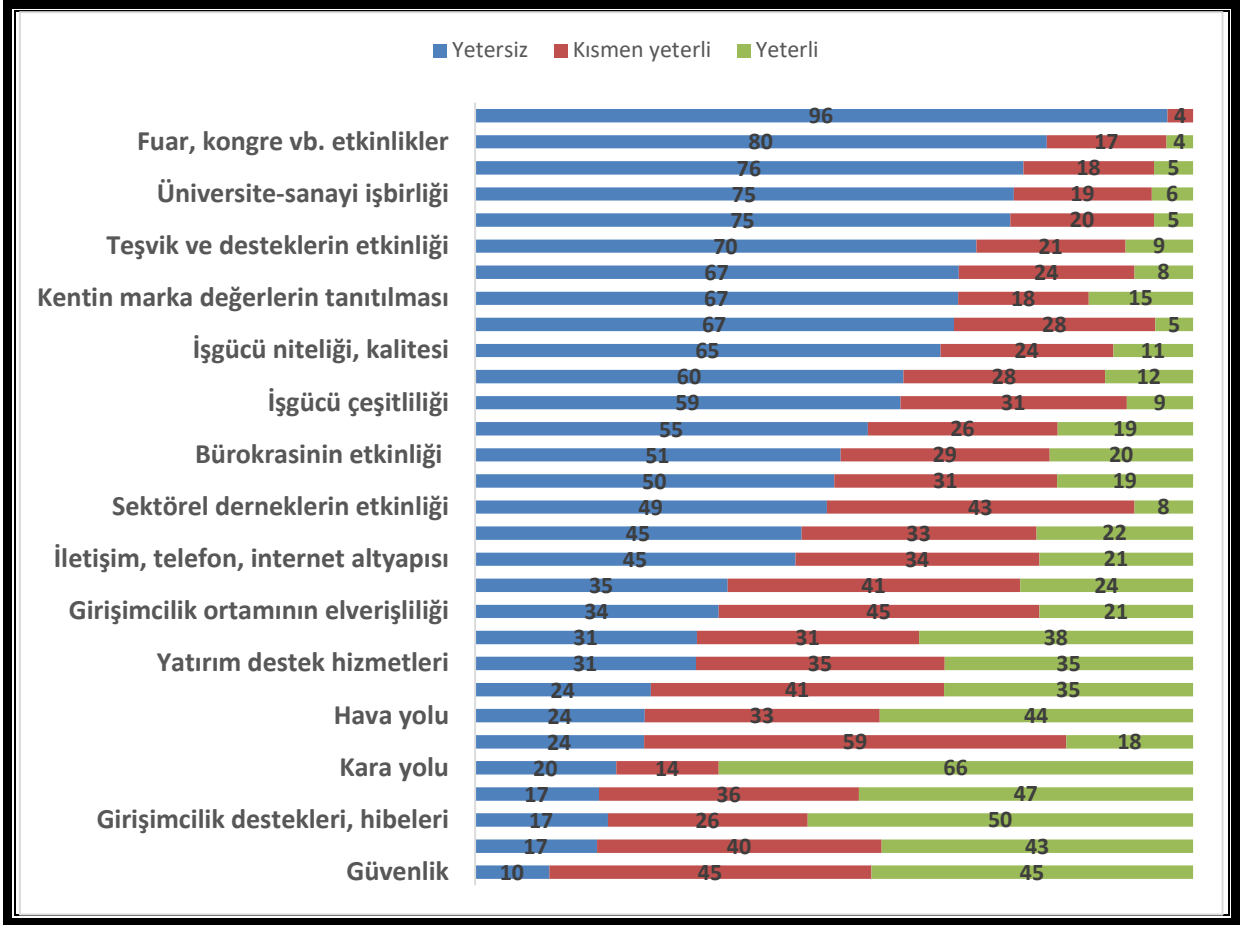
Halihazırda yaşanan sorunlarla ilgili olarak Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi ve Ajansımızın Planlama Programlama ve Koordinasyon Birimi **07 Aralık 2016** tarihinde ilgili Kamu Kurumları, Sivil Toplum Kuruluşları ve Özel Sektörden **60 kişinin** katılımı ile bir çalıştay gerçekleştirmiştir. Bu çalıştayda, ilimizde yatırım destek ve tanıtım faaliyetleri ile yatırımların önündeki öncelikli sorunlar ve çözüm önerileri üzerinde tartışma ortamı oluşturulmuş ve katılımcıların görüş ve öneriler alınmıştır.

1.2.1.1 Açıklamalar

1.2.1.1.1 Yatırım Ortamına İlişkin Genel Sorunlar

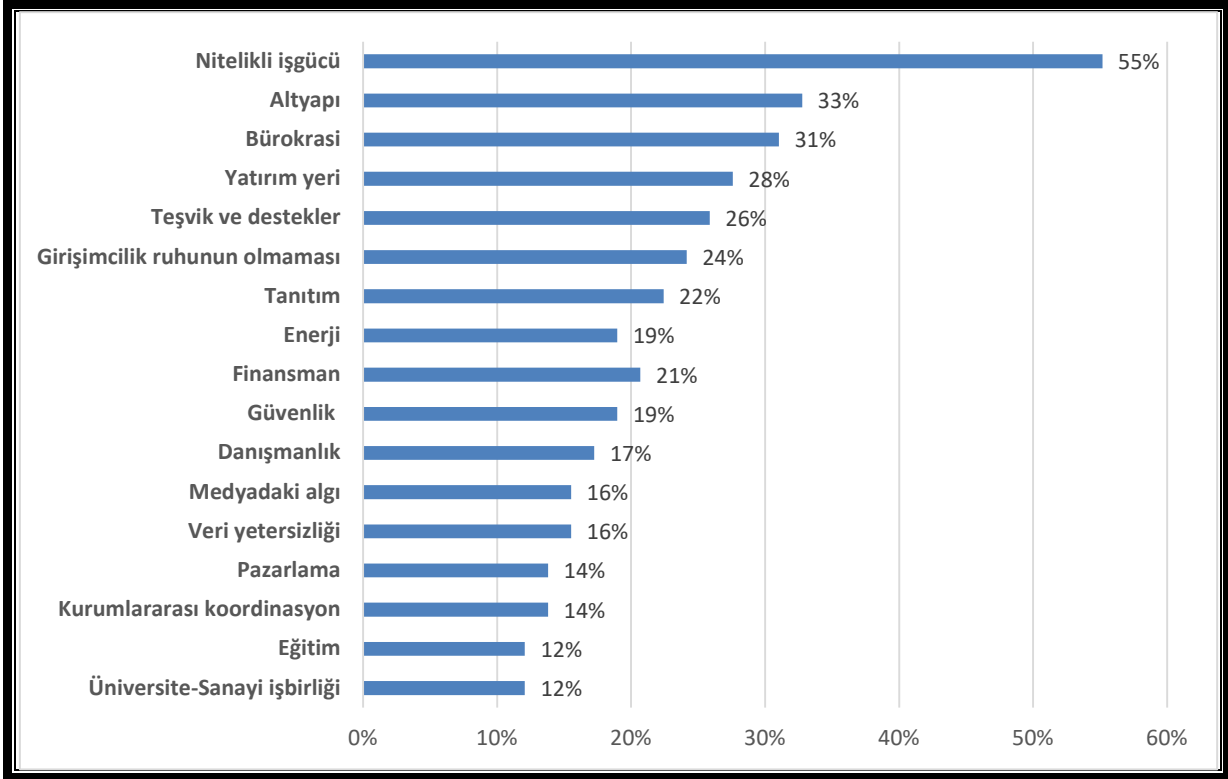
Çalıştay katılımcılarına yapılandırılmış bir anket formu ile Şanlıurfa'da yatırım ortamı ile ilgili alanların **yeterlilik düzeyi** sorgulanmıştır. Toplam 58 kişinin katıldığı **Uzman Görüşü Anketi (Expert Opinion Survey)** sonuçlarına göre, en fazla yetersizliğin olduğu düşünülen alanların başında **demiryolu ağının olmaması, fuar ve kongre** gibi etkinlikler, **uluslararası tanıtım faaliyetleri, üniversite-sanayi işbirliği ve enerji altyapısı** alanları gelmektedir. Bu alanların dışında teşvik ve desteklerin etkinliği, teknokent, marka değerlerin tanıtılması ve kentin sosyal yaşam alanındaki yetersizlikler de öne çıkmıştır. Anketin genel sonucu aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik 4 Şanlıurfa’da Yatırım Ortamına İlişkin Yeterlilik Durumu

Yapılandırılmış anket formunun uygulanmasının ardından, katılımcılardan **Fikir Tepsisi** yöntemi ile Şanlıurfa’da yatırımın önündeki engellere ilişkin fikirleri toplanmıştır. Toplam 58 katılımcıdan 219 fikir derlenirken, fikirler arası yapılan gruplandırmalar sonucunda en fazla nitelikli işgücü sorununun belirtildiği görülmüştür. Gruplandırılan fikirlerin toplam katılımcı sayısına bölünmesiyle, fikre katılan katılımcıların yüzde değerleri hesaplanmıştır. Buna göre Şanlıurfa’da yatırımın önündeki en önemli engeller; nitelikli işgücü, altyapı (yol vb.), bürokrasi ve yatırım yeri tahsisine ilişkin sorunlar olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte yatırımla ilgili teşvik ve destekler, kentte girişimcilik ruhunun olmaması, tanıtımda görünen eksiklikler ve enerji altyapısı önemli sorunlar arasında yer almıştır. Tüm bu sorunların dışında finansman, güvenlik, yatırımcılara yönelik danışmanlık hizmetleri, medyadaki kente ilişkin olumsuz algı, veri yetersizliği, pazarlama sorunları, kurumlar arası koordinasyon, eğitim ve üniversite-sanayi işbirliği alanlarında da sorunlar dile getirilmiştir.

Grafik 5 Şanlıurfa’da Yatırımın Önündeki Engeller

* Kümülatif değerler olduğundan toplamı 100’ü vermemektedir. Her sorun kendi içinde değerlendirilmelidir.

1.2.1.1.2 Yatırım Destek ve Tanıtıma Yönelik Sorunlar

Çalıştayda “Şanlıurfa’da yatırımcıya destek faaliyetleri konusunda yaşanan en önemli sorunlar nelerdir” sorusuna verilen yanıtlar sonucunda 97 fikir toplanmıştır. Yapılan gruplandırma sonucunda Şanlıurfa’da yatırımcıya destek faaliyetleri konusunda; desteklerin yeterince duyurulmaması, desteklerden faydalanma aşamasında bilgi ve danışmanlık hizmeti eksikliği, bürokrasi, rapor, analiz, envanter vb. veri eksikliği, yatırım yapacaklara yönelik danışmanlık hizmetlerinin yetersiz kalması şeklinde sınıflandırılma yapılmıştır.

Katılımcılara “Şanlıurfa’ya yatırımcı çekmek için yapılan tanıtım faaliyetleri ile ilgili gördüğünüz en önemli sorunlar nelerdir” sorusu yöneltildiğinde ise toplam 118 fikir toplanmıştır. Bu fikirler gruplandırıldığında; tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği, ulusal ve uluslararası fuarların ve etkinliklerin düzenlenme ve bu etkinliklere katılım eksikliği, medyadaki olumsuz algı, kurumlar arası işbirliği yetersizliği ve internet tabanlı bilgi sistemlerinin eksikliği, il dışındaki yatırımcılara, odalara ve derneklere ziyaretlerin yeterince yapılmaması ve markalaşma konusundaki eksiklikler sıralanmıştır. İlgili sorunlar genel anlamda sektörlerin tamamını ilgilendirmektedir.

1.2.1.2 Tablolar

Tablo 28 Şanlıurfa’da Yatırım Destek Faaliyetleri ile İlgili Sorunlar

No	Sorun Alanı	Yaşandığı Sektörler
1	Firmaların yatırım kararı vermesi noktasında ihtiyaç duyacağı analiz, rapor ve strateji dokümanları vb. verilerin yetersizliği	Tüm Sektörler
2	Yatırımcılara yönelik desteklerin tanıtım ve bilgilendirmelerinin yeteri kadar yapılamaması.	Tüm Sektörler
3	Yatırım Sürecindeki aşamalarda danışmanlık hizmetlerinin (girişimcilik, pazarlama, markalaşma vb.) yetersiz kalması	Tüm Sektörler
4	Yatırım sürecinde karşılaşılan bürokratik engeller	Tüm Sektörler

Tablo 29 Şanlıurfa’da Tanıtım Faaliyetleri ile İlgili Sorunlar

No	Sorun Alanı	Yaşandığı Sektörler
1	Tanıtım Faaliyetleri Kapsamında Kurumlar Arası İşbirliğinin Yetersiz Kalması, Yerel Etkinliklerin Düzenlenmesi	Tüm Sektörler
2	Ulusal ve Uluslararası Tanıtım Faaliyetlerinin Eksikliği, Fuarlara ve Etkinliklere Katılımın Yetersizliği	Tüm Sektörler
3	Algı Çalışmaları Kapsamında Medya Faaliyetlerinin Yetersiz Kalması	Tüm Sektörler
4	İl Dışındaki Yatırımcılara, Odalara ve İlgili Kurumlara Yatırım Tanıtım Amaçlı Ziyaret Faaliyetlerinin Yetersiz Kalması	Tüm Sektörler
5	Yatırım Tanıtım Materyallerinin Yetersiz Kalması	Tüm Sektörler

Tablo 30 Şanlıurfa’da Yatırım Ortamı İle İlgili Sorunlar

No	Sorun Alanı	Yaşandığı Sektörler
1	Nitelikli İşgücüne Erişim İmkânlarının Yetersiz Kalması	Tüm Sektörler

2	Enerji, Lojistik ve Yatırım Yeri Altyapılarının Yetersizliği	İmalat Sanayi
3	Kurumlar Arası İşbirliği ile Lobi Faaliyetlerinin Yetersizliği	Tüm Sektörler
4	Yatırım Yeri Temininde Yaşanan Sıkıntılar	Hizmetler ve Tarım ve Hayvancılık
5	Teşvik ve Desteklerin Etkinliği ve Etkililiği ile İlgili Sorunlar	Tüm Sektörler
6	Finansa Erişim Konusunda Yaşanan Sıkıntılar	Tüm Sektörler
7	Üniversite Sanayi İşbirliği Yetersizliği	İmalat Sanayi

1.2.2 Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler)

1.2.2.1 Açıklamalar

Bilindiği üzere Şanlıurfa Türkiye'nin Suriye'ye en uzun sınırı olan ilimizdir. Bu nedenle Suriye'de yaşanan olumsuz gelişmelerin devam etmesi maalesef yatırımcılar açısından olumsuz değerlendirilmektedir. Özellikle yatırım yapacak olan firmalarımızın yurtdışı **müşterilerini bölgeye getirme** noktasında bazı sıkıntılar yaşanmaktadır. İlimizin Suriye'ye sınır olması olumsuz güvenlik algısı oluşturmaktadır. Buda yatırım kararlarını olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle Suriye'deki krizin derinleşmesin bu olumsuz algıyı arttıracığından strateji döneminde sorun olarak karşımıza çıkabileceği değerlendirilmektedir.

1.2.2.2 Tablo

Tablo 31 Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler)

No	Sorun Alanı	Yaşandığı Sektörler
1	Suriye Krizi ve Etkileri	Tüm Sektörler

1.3 HEDEFLER

1.3.1 Açıklamalar

Çalıştayda alınan görüş ve öneriler ile şimdiye kadar elde edilen tecrübeler ışığında sorun alanları ile örtüşecek şekilde hedefler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu hedefler bölge planımız ve sorun analizi kısmı ile uyumlu olacak şekilde 2023 yılına kadar Yatırım Destek, Yatırım Tanıtım ve Yatırım Ortamı konularında ulaşmayı düşündüğümüz noktayı göstermektedir.

1.3.2 Tablolar

Tablo 32 Yatırım Destek ile İlgili Hedefler

No	Hedefler	Göstergeler
1	Yatırım destek faaliyetleri kapsamında analiz, rapor ve strateji çalışmaları yapıldı.	Yılda 3 çalışma yapıldı.
2	Yatırımcılara Yönelik destekler konusunda yeterli bilgilendirme ve yönlendirme yapıldı	Yılda 300 gerçek ve tüzel kişiye bilgilendirme yapıldı.
3	Yatırım Sürecine ilişkin yeterli bilgilendirme ve yönlendirmeler yapıldı.	Yılda 10 yatırımcı ile süreçler yönetildi.
4	Yatırım Destek Faaliyetleri kapsamında kurumlar arası işbirliği sağlandı.	Yılda 2 Toplantı yapıldı.

Tablo 33 Yatırım Tanıtımı ile İlgili Hedefler

No	Hedefler	Göstergeler
1	Kururum ve kuruluşlar ile ortak ulusal ve uluslararası düzeyde yatırım tanıtım etkinlikleri düzenlendi.	Yılda 5 etkinlik düzenlendi.
2	Hedeflenen sektörlere yönelik yurtiçi yurtdışı konferans, fuar, seminer, toplantı ve iş gezileri gerçekleştirildi.	Yılda 5 etkinlik düzenlendi.
3	Tanıtım materyallerinin geliştirildi ve tanıtım çalışmaları yapıldı.	Yılda en az 3 tanıtım materyali geliştirildi.

Tablo 34 Yatırım Ortamının İyileştirilmesi İle İlgili Hedefler

No	Hedefler	Göstergeler
1	Yatırımların ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü yetiştirildi	Yılda 3 faaliyet yürütüldü.
2	Enerji, lojistik ve yatırım yeri altyapıları iyileştirildi.	Yılda en az 1 konuda iyileştirme gerçekleştirildi.
3	Uygun yatırım yerleri hazırlandı. (hizmetler ve hayvancılık sektörleri için hazine arazileri, imalat için OSB alanları).	Yılda 3 konu takip edildi.
4	Yatırım sorunlarının çözülmesi ile ilgili lobi faaliyetleri yürütüldü.	Yılda en az 2 Lobi faaliyeti çalışması gerçekleştirildi.
5	Girişimciliğe yönelik danışmanlık ve eğitim hizmetleri geliştirildi.	Yılda en az 3 eğitim faaliyeti gerçekleştirildi.
6	Üniversite sanayi işbirliği geliştirildi.	Yılda en az 2 faaliyet gerçekleştirildi.

2 2017 YILI EYLEM PLANI

2.1 Açıklamalar

Ajansımız tarafından hazırlanan Bölge Planı dönemi ile ve belirlenen sorunlar ile uyumlu yukarıdaki hedeflere ulaşma noktasında 2017 yılı içerisinde ilgili kurum ve kuruluşlar ile belirlenen eylem planı aşağıdaki Tablolar bölümünde verilmiştir. 2017 yılında tüm hedefler için eylemler planlanmıştır.

Eylem Planı Sorunlar ve Hedefler bölümünde olduğu gibi temelde 3 ana başlık altında katagorize edilmiştir. Bu ana başlıklar Yatırım Destek, Yatırım Tanıtımı ve Yatırım Ortamının İyileştirilmesidir. Böylece Sorunlar ve Hedefler ile bir bütünlük sağlanmıştır.

Yatırım Destek kısmındaki eylemler ile yatırımcının ihtiyaç duyacağı Analiz, Rapor ve Strateji Çalışmaları, Bilgilendirme ve Yönlendirme hizmetleri kapsamında çalışmalar yapılarak, yatırımcıların yatırım süreçlerinde rasyonel kararları alabilmeleri ve yatırım ortamı ile ilgili gelişmeleri takip edebilmeleri amaçlanmaktadır. Yatırım Tanıtımı Eylemleri kapsamında yapılan analizlerde yetersiz görülen ve sorun olarak karşımıza çıkan ilimizin yatırım ve iş fırsatlarının Ulusal ve Uluslararası Düzeyde tanıtımının yapılması ile ilgili faaliyetlere yer verilmiştir. Ayrıca bu etkinliklerde kullanmak üzere çeşitli tanıtım materyallerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

İlimizin potansiyelleri ve yatırımlar için oldukça önemli destekler sağlayan Teşvik ve Cazibe Merkezleri Programı gibi imkânlar Şanlıurfa'yı çok cazip kılmaktadır. Ancak bu avantajların yanında yatırım yapacak yatırımcılara uygun yatırım yeri temini ve dünya ile rekabet etmelerine katkı sağlayacak altyapı imkânları da bir o kadar önem arz etmektedir. Bu kapsamda uygun yatırım yerlerinin temini, nitelikli işgücü, enerji, lojistik ve yatırım yeri altyapıları gibi konulardaki karşılaşılan sorunların çözümüne katkı sağlayacağı düşünülen eylemler Yatırım Ortamı İyileştirilmesi başlığı altında yer almıştır.

2.2 Tablolar

2.2.1 Yatırım Destek 2017 Yılı Eylem Planı

Hedef-1 Yatırım Destek Faaliyetleri Kapsamında Analiz, Rapor ve Strateji Çalışmaları Yapıldı.					
No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	İl İhracat Strateji Belgesi Hazırlanacaktır.	Firmaların yatırım kararı vermesi noktasında ihtiyaç duyacağı analiz, rapor ve strateji dokümanları vb. verilerin yetersizliği	Şanlıurfa YDO	100.000	Ocak-Temmuz
2	Mobilya Sektörü için Şanlıurfa Yatırım Ortamı Raporu Hazırlanacaktır.	Firmaların yatırım kararı vermesi noktasında ihtiyaç duyacağı analiz, rapor ve strateji dokümanları vb. verilerin yetersizliği	Şanlıurfa YDO	50.000	Şubat-Temmuz
3	Şanlıurfa İşgücü Piyasa Analiz Raporu hazırlanarak ilgili kurum ve kuruluşlara dağıtımı gerçekleştirilecektir.	Firmaların yatırım kararı vermesi noktasında ihtiyaç duyacağı analiz, rapor ve strateji dokümanları vb. verilerin yetersizliği	Şanlıurfa İŞKUR Müdürlüğü	20.000	Mart - Temmuz
4	Şanlıurfa Sanayi Envanteri Raporu hazırlanacaktır.	Firmaların yatırım kararı vermesi noktasında ihtiyaç duyacağı analiz, rapor ve strateji dokümanları vb. verilerin yetersizliği	Şanlıurfa YDO	20.000	Ocak-Haziran

Hedef-2 Yatırımcılara Yönelik Destekler Konusunda Yeterli Bilgilendirme ve Yönlendirme Yapıldı					
No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	En az 300 girişimci veya yatırımcı Kamu ve özel sektör tarafından merkezi veya yerel düzeyde uygulanan mali ve	Yatırımcılara yönelik desteklerin tanıtım ve bilgilendirmelerinin yeteri kadar yapılamaması.	Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi		Ocak-Aralık

T. C.
KARACADAĞ KALKINMA AJANSI
Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi

	teknik desteklere ilişkin öncelikler, kapsam, yararlanma koşulları, başvuru için gerekli belgeler gibi hususlarda bilgilendirme ve yönlendirme yapılacaktır.				
2	Cazibe Merkezi Yatırım Destek Programı uygulaması ile ilgili olarak Yatırımcıların destek almak için gittiği kurum ve kuruluş personeline yönelik bilgilendirme semineri düzenlenecektir.	Yatırımcılara yönelik desteklerin tanıtım ve bilgilendirmelerinin yeteri kadar yapılamaması.	Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi	2.500	Ocak-Haziran
3	Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesindeki Billboardlarda Cazibe Merkezi Yatırım Destek Paketi ile ilgili duyurular hazırlanacak ve yayımlanacaktır.	Yatırımcılara yönelik desteklerin tanıtım ve bilgilendirmelerinin yeteri kadar yapılamaması.	Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi, Şanlıurfa YDO	5.000	Ocak-Aralık
4	Cazibe Merkezi Yatırım Destek Programı uygulaması ile ilgili bünyesinde bu programdan faydalanabilecek yatırımcılar, işadamları barındıran ilimizdeki OSB'ler, Odalar ve İşadamları Derneklerine yönelik 8 bilgilendirme etkinliği gerçekleştirilecektir.	Yatırımcılara yönelik desteklerin tanıtım ve bilgilendirmelerinin yeteri kadar yapılamaması.	Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi	8.000	Ocak-Haziran
5	Mesleki Eğitim ve İşbaşı Eğitim Destekleri ile ilgili Yatırımcıların bilgilendirileceği bir etkinlik organize edilecektir.	Yatırımcılara yönelik desteklerin tanıtım ve bilgilendirmelerinin yeteri kadar yapılamaması.	Şanlıurfa İŞKUR Müdürlüğü	5.000	Temmuz-Aralık

Hedef-3 Yatırım Sürecine İlişkin Yeterli Bilgilendirme ve Yönlendirmeler Yapıldı.

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	Yatırımcıları; yatırım kararı alınması, yatırımın gerçekleştirilmesi ve yatırım sonrasındaki işletme aşamalarını oluşturan yatırım sürecine ilişkin 10 firmaya etkin bilgilendirme ve yönlendirme faaliyeti gerçekleştirilecektir.	Yatırım Sürecindeki aşamalarda danışmanlık hizmetlerinin yetersiz kalması	Şanlıurfa YDO	5.000	Ocak-Aralık
2	www.investsanliurfa.com sitesi Yatırım Desteği konusunda daha etkin işlevi olması için güncellenecek ve Şanlıurfa Yatırım Karar Destek Sistemi kurulacaktır. (Yatırım Yeri, İşgücü, Sektörler, Lojistik Altyapı vb. gerekli bilgileri içeren interaktif bir sistemin kurulacaktır.	Yatırım Sürecindeki aşamalarda danışmanlık hizmetlerinin yetersiz kalması	Şanlıurfa YDO	100.000	Temmuz-Aralık
3	Organize Sanayi Bölgesinde yatırım yapacak firmalar için yer tahsisinden sonra yapılacak iş ve işlemler (izin ve ruhsat süreçleri, elektrik, su, telekomünikasyon abonelikleri vb.) ile ilgili rehber hazırlanacaktır.	Yatırım Sürecindeki aşamalarda danışmanlık hizmetlerinin yetersiz kalması	Şanlıurfa OSB Müdürlüğü	5.000	Ocak-Haziran
4	ÇED Süreçleri Broşürü güncellenerek çoğaltılacak ve yatırımcılarla İrtibatlı Kurumlara dağıtılacak.	Yatırım Sürecindeki aşamalarda danışmanlık hizmetlerinin yetersiz kalması	Şanlıurfa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	3.000	Temmuz-Aralık

Hedef-4 Yatırım Destek Faaliyetleri Kapsamında Kurumlar arası İşbirliği Sağlandı.					
No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	İl Yatırım Ortamı İyileştirme, Destek ve Tanıtım Komisyonu bu eylem planının uygulanması ile ilgili olarak en az 2 toplantı gerçekleştirecektir.	Yatırım sürecinde karşılaşılan bürokratik engeller	İl Yatırım Ortamı İyileştirme, Destek ve Tanıtım Komisyon	4.000	Ocak-Aralık

2.2.1 Yatırım Tanıtımı 2017 Yılı Eylem Planı

Hedef-1 Kurum ve Kuruluşlar ile Ortak Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Yatırım Tanıtım Etkinlikleri Düzenlendi.					
No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	Ticaret ve Sanayi Odası Koordinasyonunda İlimizin yatırım fırsatlarını tanıtmaya amacı ile sanayi bakımından gelişmiş 2 ilde toplantı organize edecektir. Bu yıl ziyaret edilmesi planlanan iller Eskişehir ve Bursa'dır.	Tanıtım Faaliyetleri kapsamında kurumlar arası işbirliğinin yetersiz kalması Ulusal ve Uluslararası Tanıtım Faaliyetlerinin yetersiz kalması	Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	20.000	Şubat-Kasım
2	TÜMSİAD, ASKON ve MÜSİAD olarak her bir işadama derneği diğer illerdeki şubelerinden işadamlarını ilimize davet edecek ve yatırım tanıtımı yapacaktır. 2017 yılı	Tanıtım Faaliyetleri kapsamında kurumlar arası işbirliğinin yetersiz kalması Ulusal ve Uluslararası Tanıtım Faaliyetlerinin yetersiz	TÜMSİAD, ASKON, MÜSİAD	120.000	Ocak-Aralık

T. C.
KARACADAĞ KALKINMA AJANSI
Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi

	İçerisinde her bir dernek en az 1 organizasyon gerçekleştirecektir.	kalmaması			
3	Tümsiad'ın Avrupa'daki Avrupalı işadamlarını da içerisinde bulundurduğu EUBA Derneği koordinasyonunda Belçika, Fransa, Almanya vb. ülkeleri kapsayan bir yatırım tanıtım turu organize edilecektir.	Tanıtım Faaliyetleri kapsamında kurumlar arası işbirliğinin yetersiz kalması Ulusal ve Uluslararası Tanıtım Faaliyetlerinin yetersiz kalması	TÜMSİAD	100.000	Ocak-Haziran
4	Askon Suriyeli İşadamlarını Şanlıurfa'ya getirerek yatırım fırsatlarını anlatacağımız bir yatırım tanıtım organizasyonu gerçekleştirecektir.	Tanıtım Faaliyetleri kapsamında kurumlar arası işbirliğinin yetersiz kalması Ulusal ve Uluslararası Tanıtım Faaliyetlerinin yetersiz kalması	Askon	50.000	Ocak-Haziran
5	GAP Seracılar Birliği Derneği Sera Yatırımcılarını ilimize davet ederek 1 yatırım tanıtım organizasyonu gerçekleştirecektir.	Tanıtım Faaliyetleri kapsamında kurumlar arası işbirliğinin yetersiz kalması Ulusal ve Uluslararası Tanıtım Faaliyetlerinin yetersiz kalması	Gap Seracılar Birliği Derneği	40.000	Mart-Aralık
6	Ayakkabı ve Mobilya Sektöründe faaliyet gösteren TASD ve MOSDER gibi derneklere üye yatırımcılar ve işadamları Şanlıurfa'ya davet edilecek ve yatırım fırsatlarının yapılacağı 1 organizasyon gerçekleştirilecektir.	Tanıtım Faaliyetleri kapsamında kurumlar arası işbirliğinin yetersiz kalması Ulusal ve Uluslararası Tanıtım Faaliyetlerinin yetersiz kalması	Ticaret ve Sanayi Odası, Organize Sanayi Bölgesi, Şanlıurfa YDO	50.000	Ocak-Aralık

Hedef-2 Hedeflenen Sektörlere Yönelik Yurtiçi Yurtdışı Konferans, Fuar, Seminer, Toplantı ve İş Gezileri Gerçekleştirildi.					
No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	İstanbul'da EMITT Uluslararası Turizm Fuarına stantla katılım sağlanacaktır.	Yatırım tanıtım amaçlı Ulusal ve Uluslararası Fuarlara ve etkinliklere katılımın yetersiz kalması	Şanlıurfa Turizm Komisyonu	150.000	Ocak-Mart
2	Almanya'da düzenlenen ITB Berlin Uluslararası Turizm Fuarına stantla katılım sağlanacaktır.	Yatırım tanıtım amaçlı Ulusal ve Uluslararası Fuarlara ve etkinliklere katılımın yetersiz kalması	Şanlıurfa Turizm Komisyonu	200.000	Ocak-Nisan
3	İzmir Travel Turkey Uluslararası Turizm Fuarına stantla katılım sağlanacaktır.	Yatırım tanıtım amaçlı Ulusal ve Uluslararası Fuarlara ve etkinliklere katılımın yetersiz kalması	Şanlıurfa Turizm Komisyonu	80.000	Eylül-Kasım
4	Hedef İhracat Pazarlara yönelik İhracatçı firmalara yer verilebilecek 1 adet Yurtdışı standlı fuar katılımı gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda gidilecek fuarda yatırım tanıtımı yapılacaktır.	Yatırım tanıtım amaçlı Ulusal ve Uluslararası Fuarlara ve etkinliklere katılımın yetersiz kalması	Ticaret ve Sanayi Odası, Karacadağ Kalkınma Ajansı	75.000	Temmuz-Aralık
5	Mobilya Sektörü ile ilgili 2 yurt içi fuar ve 1 adet sektörün en büyük yurtdışı fuarına (I Salonı.-2017 Milano 4-9 Nisan 2017) ziyaretçi olarak katılım sağlanacaktır.	Yatırım tanıtım amaçlı Ulusal ve Uluslararası Fuarlara ve etkinliklere katılımın yetersiz kalması	Şanlıurfa YDO	15.000	Ocak-Aralık
6	Mobilya Sektöründe faaliyet gösteren 2 işadami derneği ziyaret edilecek ve Yatırım Tanıtım Toplantısı gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.	İl dışındaki yatırımcılara, odalara ve ilgili kurumlara yatırım tanıtım amaçlı ziyaret faaliyetlerinin yetersiz kalması	Şanlıurfa YDO	5.000	Ocak-Aralık
7	Uluslar arası Arge işbirlikleri Zirvesi ve Fuarına standlı	Yatırım tanıtım amaçlı Ulusal ve Uluslararası Fuarlara	Harran üniversitesi, Şanlıurfa Teknokent, Karacadağ	25.000	Mart-Haziran

katılım sağlanacaktır.	ve etkinliklere katılımın yetersiz kalması	Kalkınma Ajansı		
------------------------	--	-----------------	--	--

Hedef-3 Tanıtım Materyallerinin Geliştirildi ve Tanıtım Çalışmaları Yapıldı.

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	Yatırım Teşvik Sistemi ve Cazibe Merkezleri Yatırım Destek Paketi Tanıtım Broşürü hazırlanacaktır.	Yatırım Tanıtım Materyallerinin Yetersiz kalması	Şanlıurfa YDO	10.000	Ocak-Haziran
2	Yatırım Teşvik Sistemini ve Cazibe Merkezi Yatırım Destek Paketini anlatan info-grafik tanıtım filmi hazırlanacaktır.	Yatırım Tanıtım Materyallerinin Yetersiz kalması	Şanlıurfa YDO	50.000	Mart-Aralık
3	Harran İlçesi Turizm Tanıtım Seti hazırlanacaktır.	Yatırım Tanıtım Materyallerinin Yetersiz kalması	Harran Kaymakamlığı	150.000	Ocak-Haziran
4	Şanlıurfa Müzesi Tanıtım Kataloğu Hazırlanacaktır.	Yatırım Tanıtım Materyallerinin Yetersiz kalması	Şanlıurfa Müzesi	75.000	Ocak-Haziran
5	Şanlıurfa'nın katıldığı Turizm Fuarlarında kullanılmak üzere Turizm Tanıtım Materyalleri çoğaltılacaktır.	Yatırım Tanıtım Materyallerinin Yetersiz kalması	Karacadağ Kalkınma Ajansı	150.000	Temmuz-Aralık
6	Mobilya Sektöründe yayın yapan sektörel dergilerde Şanlıurfa'nın yatırım fırsatları ile ilgili reklam çalışması yapılacaktır.	Yatırım Tanıtım Materyallerinin Yetersiz kalması	Şanlıurfa YDO	10.000	Temmuz-Aralık

2.2.2 Yatırım Ortamının İyileştirilmesi 2017 Yılı Eylem Planı

Hedef-1 Yatırımların İhtiyaç Duyduğu Nitelikli İşgücü Yetiştirildi.					
No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	Şanlıurfa Mesleki Eğitim Vakfı kurulacak.	Nitelikli İşgücüne erişim imkânlarının yetersiz kalması	Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	50.000	Şubat-Aralık
2	Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesinde uygulamalı eğitim merkezine yer tahsisi yapılacaktır.	Nitelikli İşgücüne erişim imkânlarının yetersiz kalması	Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi		Ocak-Haziran
3	Projeleri hazır olan Şanlıurfa Teknoloji Geliştirme ve Eğitim Merkezi Projesi, fon arayışı kapsamında AB ve Cazibe Merkezi Programlarına sunulacaktır.	Nitelikli İşgücüne erişim imkânlarının yetersiz kalması	Karacadağ Kalkınma Ajansı		Temmuz-Aralık
4	Adaptesk Programı kapsamında Mesleki Eğitimler düzenlenecek ve 3500 kişiye eğitim verilecektir.	Nitelikli İşgücüne erişim imkânlarının yetersiz kalması	Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği	50.000	Ocak-Aralık

Hedef-2 Enerji, Lojistik ve Yatırım Yeri Altyapıları İyileştirildi.					
No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	Şanlıurfa OSB'si Trafo Merkezine 100 MVA yeni trafo getirilerek elektrik altyapısı güçlendirilecektir.	Enerji, lojistik ve yatırım yeri altyapılarının yetersizliği	Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi, TEİAŞ	4.000.000	Ocak-Aralık
2	ŞUSKİ tarafından yarım kalmış olan Şanlıurfa OSB'ye su getirme Projesi devralınacak ve tamamlanacaktır.	Enerji, lojistik ve yatırım yeri altyapılarının yetersizliği	ŞUSKİ	10.000.000	Ocak-Aralık
3	Şanlıurfa OSB 2. ve 3. Kısım, Birecik OSB, Siverek OSB, Altyapı çalışmaları ile ilgili ihale süreçleri Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında takip edilecek ve süreçlerde yaşanan gecikmeler ile ilgili girişimlerde bulunulacaktır.	Enerji, lojistik ve yatırım yeri altyapılarının yetersizliği	Şanlıurfa Valiliği, Ticaret ve Sanayi Odası, Organize Sanayi Bölge Yönetimleri, Şanlıurfa YDO	10.000	Ocak-Aralık
4	Projesi TCDD tarafından tamamlanmış olan Şanlıurfa Mürşitpınar- OSB Demiryolu Bağlantısının ihale edilerek uygulama işinin başlatılması konusunda Ankara'da girişimlerde bulunulacaktır.	Enerji, lojistik ve yatırım yeri altyapılarının yetersizliği	İl Yatırım Ortamı İyileştirme, Destek ve Tanıtım Komisyon		Ocak-Aralık
5	Cazibe Merkezi Programı Destekleri ile Şanlıurfa'da fuar merkezi kurulma çalışmaları sürdürülecektir. 2017 yılında inşaatına başlanacaktır.	Enerji, lojistik ve yatırım yeri altyapılarının yetersizliği	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, Ticaret ve Sanayi Odası	22.000.000	Mart-Aralık

Hedef-3 Uygun Yatırım Yerleri Hazırlandı. (Hizmetler ve Hayvancılık Sektörleri için Hazine Arazileri, İmalat için OSB Alanları).					
No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kuruluş işlemleri tamamlanacak ve altyapı projeleri ile ilgili çalışmalar başlatılacaktır.	Yatırım yeri temininde yaşanan sıkıntılar	YİKOB, ŞOSİAD, Ticaret ve Sanayi Odası Karacadağ Kalkınma Ajansı, Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	120.000	Ocak-Haziran
2	Ayakkabı sektöründeki firmaların Şanlıurfa'da yatırımlarını hızlandırmak adına Şanlıurfa YİKOB, Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) ve Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi tarafından gerçekleştirilmeye çalışılan Ayakkabıcılar Sanayi Bölgesi Projesi kapsamında Kalkınma Bakanlığı Cazibe Merkezi Destekleme Programına fizibilite hazırlanarak başvuru yapılacak ve proje onaylanır ise uygulama işlemlerine hızla başlanacaktır.	Yatırım yeri temininde yaşanan sıkıntılar	Şanlıurfa Valiliği, TASD, Şanlıurfa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü		Ocak-Aralık
3	3 Adet 500 Dönüm ve üzeri komple hayvancılık yatırımları için uygun Hazine arazisi tespit edilecektir.	Yatırım yeri temininde yaşanan sıkıntılar	Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Tarım Reformu, Milli Emlak Müdürlüğü, YDO	10.000	Ocak-Haziran
4	3 Adet Otel ve Hastane Yatırımı İçin Uygun Arsa Belirlenecektir.	Yatırım yeri temininde yaşanan sıkıntılar	Büyükşehir Belediyesi ve Merkez İlçe Belediyeleri, YDO	10.000	Ocak-Aralık

Hedef-4 Yatırım Sorunlarının Çözülmesi ile ilgili Lobi Faaliyetleri Yürütüldü.

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	2016 yılında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sunulan Yenilenebilir Enerji İhtisas Endüstri Bölgesinin kurulması ile ilgili lobi faaliyetleri yürütülecek ve kuruluş işlemlerine başlanması için çaba sarf edilecektir.	Yatırım Yeri Temininde Yaşanan Sıkıntılar	İl Yatırım Ortamı İyileştirme, Destek ve Tanıtım Komisyon	5.000	Ocak-Aralık
2	İlin Genel Sorunları ile Yatırım Sorunların görüşüldüğü Milletvekilleri, İlgili Kamu Kurumları ve Sivil Toplum kuruluşlarından oluşan Platform kapsamında 3 toplantı gerçekleştirilecektir. Toplantıda alınan kararlar doğrultusunda gerekli lobi faaliyetleri yürütülecektir.	Kurumlar arası İşbirliği ile Lobi Faaliyetlerinin yetersizliği	İl Yatırım Ortamı İyileştirme, Destek ve Tanıtım Komisyon	15.000	Ocak-Aralık

Hedef-5 Girişimcilğe Yönelik Danışmanlık ve Eğitim Hizmetleri Geliştirildi.

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	İhracatın geliştirilmesi kapsamında 15 firmaya İhracat Koçluğu danışmanlık hizmeti verilecektir.	Danışmanlık hizmetlerinin eksikliği	Ticaret ve Sanayi Odası, Şanlıurfa YDO	150.000	Ocak-Eylül

T. C.
KARACADAĞ KALKINMA AJANSI
Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi

2	Girişimciler için "Rusya ve Orta Asya'da Pazar Fırsatları" eğitim etkinliği gerçekleştirilecektir.	Danışmanlık hizmetlerinin eksikliği	GAP Ekolojik Tarım Derneği	15.000	Temmuz-Aralık
3	Markalaşma, pazarlama ve finansmana erişim konularında girişimcilere ve firmalara yönelik 3 eğitim organizasyonu gerçekleştirilecektir.	Girişimcilik, pazarlama, markalaşma alanında danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği ve Girişimcilere yönelik verilen danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği	Ticaret ve Sanayi Odası	30.000	Ocak-Aralık
4	İlgili kurum ve kuruluşlarca 50 KOSGEB Girişimcilik Eğitimi düzenlenecektir.	Girişimcilik, pazarlama, markalaşma alanında danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği ve Girişimcilere yönelik verilen danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği	Belediyeler, Sivil Toplum Kuruluşları, Odalar	150.000	Ocak-Aralık

Hedef-6 Üniversite Sanayi İşbirliği Geliştirildi.

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	Şanlıurfa Teknokente Teknoloji Transfer Ofisi faaliyete geçecektir.	Üniversite sanayi işbirliği yetersizliği	Şanlıurfa Teknopark	50.000	Ocak-Haziran
2	1. Arge-Proje Pazarı etkinliği düzenlenecektir	Üniversite sanayi işbirliği yetersizliği	Harran Üniversitesi, Ticaret ve Sanayi Odası	50.000	Ocak-Haziran
3	Girişimciler ve firmalar ile üniversite hocalarını bir araya getirecek, Arge ve İnovasyon Destekleri ile ilgili eğitimler düzenlenecek 2 Üniversite Sanayi İşbirliği organizasyonu	Üniversite sanayi işbirliği yetersizliği	Harran Üniversitesi, Şanlıurfa Teknopark,	20.000	Şubat-Kasım

T. C.
KARACADAĞ KALKINMA AJANSI
Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi

	gerçekleştirilecektir.		Karacadağ Kalkınma Ajansı		
4	Yerelde ve İl dışından Şanlıurfa'da yatırım yapmış başarılı işadamları ile Üniversite öğrencilerinin bir araya getirilerek başarı hikâyelerinin anlatılacağı 2 organizasyon gerçekleştirilecektir.	Üniversite sanayi işbirliği yetersizliği	Harran Üniversitesi, Ticaret ve Sanayi Odası, Organize Sanayi Bölgesi, Karacadağ Kalkınma Ajansı	10.000	Şubat-Kasım